

QUẢN LÝ TOÀ ÁN

địa phương tại Việt Nam

Nguyễn Hưng Quang

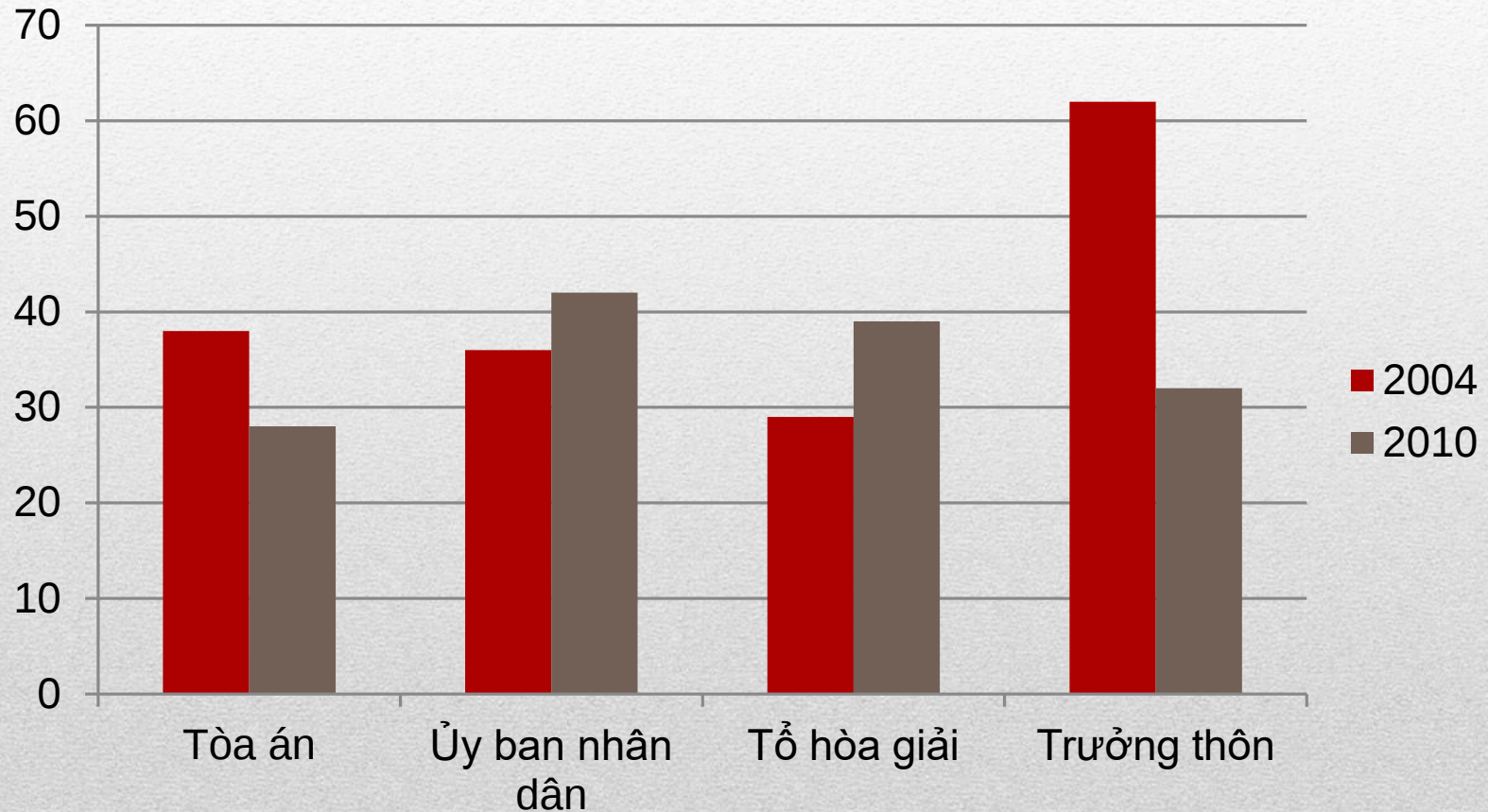
VPLS NHQuang & Cộng sự

- Ngành toà án đã có nhiều nỗ lực để nâng cao chất lượng xét xử, giảm tỷ lệ án huỷ, án sửa do nguyên nhân chủ quan qua các năm 2010-2012 (*theo Báo cáo của Chánh án TANDTC trước kỳ họp thứ 4 Quốc hội khoá XIII*).
- Tỷ lệ án phúc thẩm, giám đốc thẩm, tái thẩm còn nhiều vì nhiều nguyên nhân. Một số khảo sát đánh giá cho thấy niềm tin của người dân vào bộ máy toà án để giải quyết tranh chấp so với một bộ máy nhà nước khác còn thấp.
- Khó khăn trong công tác tổ chức cán bộ, tình trạng thiếu thẩm phán và cán bộ toà án còn phổ biến. Đặc biệt, tình trạng ở một số địa phương thẩm phán phải chịu áp lực về khối lượng công việc lớn.

Đặt vấn đề

Niềm tin của người dân vào các thiết chế pháp luật

(Khảo sát tiếp cận công lý theo cảm nhận của người dân)

Đặt vấn đề

- Chiến lược Cải cách tư pháp đến 2020 xác định “*toà án có vị trí trung tâm và xét xử là hoạt động trọng tâm*” và đặt ra nhiều mục tiêu cải cách. Điều này đòi hỏi cần phải nghiên cứu:
 - thực tiễn công tác quản lý toà án hiện nay, như mối quan hệ giữa Toà án cấp huyện với Toà án cấp tỉnh, mối quan hệ giữa Chánh án với thẩm phán... để bảo đảm được ‘tính độc lập’ của thẩm phán nhưng vẫn bảo đảm được chất lượng của hoạt động xét xử;
 - vai trò của các cơ quan nhà nước, khác đối với hoạt động của toà án, như vai trò của Quốc hội, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân trong việc bảo đảm các hoạt động của toà án nhưng ‘phục vụ được ổn định an ninh trật tự, chính trị tại địa phương’.

Đặt vấn đề

- Những vấn đề thực tiễn trong công tác quản trị toà án có tác động đến người thẩm phán trong hoạt động xét xử, ảnh hưởng tới khả năng tiếp cận công lý của người dân.
- Những vấn đề về pháp luật (bao gồm Hiến pháp và các quy định pháp luật) liên quan đến công tác quản trị toà án có tác động tới tính độc lập của thẩm phán và một số nguyên tắc hoạt động của toà án, như: nguyên tắc xét xử tập thể, nguyên tắc xét xử công khai, nguyên tắc về tính đại diện của nhân dân, nguyên tắc hai cấp xét xử...

Đặt vấn đề

NGHIÊN CỨU KHẢO SÁT VỀ

QUẢN LÝ TOÀ ÁN TẠI VIỆT NAM

- Nghiên cứu về Quản lý Tòa án địa phương tại Việt Nam nằm trong khuôn khổ các hoạt động nghiên cứu thực tiễn về nội dung quản lý tòa án trên toàn quốc và tham khảo kinh nghiệm quốc tế về vấn đề này của Ban Thư ký-Ban Chỉ đạo CCTP để đánh giá đúng thực trạng công tác quản lý tòa án tại Việt Nam.
- **5336** phiếu hỏi được gửi trực tiếp từ Ban Thư ký – Ban Chỉ đạo Cải cách tư pháp Trung Ương tới tất cả các thẩm phán làm việc tại 63 TAND cấp tỉnh và 697 cấp huyện trên toàn quốc và **2516** bảng hỏi được phản hồi (xấp xỉ **47%**).
- 6 tỉnh được lựa chọn để phỏng vấn sâu mang tính đại diện cho các yếu tố về khu vực địa lý, số lượng án, điều kiện kinh tế xã hội... với **126** cuộc phỏng vấn với các đối tượng: Lãnh đạo tòa án; Thẩm phán và thư ký tòa án; Tỉnh uỷ, HĐND tỉnh, UBND tỉnh và VKSND tỉnh

4 nội dung:

- Quản lý công tác hành chính tư pháp tại toà án
- Công tác quản trị toà án
- Tác động qua lại giữa quản lý hành chính và quản trị toà án
- Một số vấn đề cải cách tư pháp trong quản lý toà án địa phương

QUẢN LÝ CÔNG TÁC HÀNH CHÍNH TƯ PHÁP

Quản lý công tác hành
chính tư pháp trong giai
đoạn tiền tổ tụng

Nghị quyết 49/NQ-TW

- Đổi mới thủ tục hành chính trong các cơ quan tư pháp nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho người dân tiếp cận công lý; người dân chỉ nộp đơn đến toà án, toà án có trách nhiệm nhận và thụ lý đơn
- Thực hiện Chiến lược Cải cách tư pháp đến năm 2020 phù hợp với quá trình đổi mới công tác lập pháp và chương trình cải cách hành chính.
- Phân định rõ thẩm quyền quản lý hành chính với trách nhiệm, quyền hạn tư pháp trong hoạt động tổ tụng tư pháp.

Khảo sát đã nghiên cứu ý kiến của Thẩm phán về

- Công tác tiếp nhận đơn khởi kiện, đơn khiếu nại tại toà án
- Mẫu đơn, hướng dẫn thủ tục tổ tụng công khai tại trụ sở toà án.
- Thủ tục và tiêu chí đối với công tác phân công án.

Quản lý hành chính tư pháp trong giai đoạn tiền tố tụng

Công tác tiếp nhận đơn

Công tác hành chính tư pháp

Mô hình 1: Thẩm phán được phân công trực tiếp nhận đơn theo tuần (toà chuyên trách). Thẩm phán tự nghiên cứu đơn và trả lời về vụ án có được thụ lý hay không.

Lãnh đạo sẽ chỉ theo dõi sau khi vụ án được thụ lý

Mô hình 2: Thư ký toà chuyên trách nhận đơn, Thẩm phán thì được phân công theo tuần. Thư ký chuyển cho Thẩm phán tự nghiên cứu đơn và trả lời về vụ án có được thụ lý hay không?

Lãnh đạo sẽ chỉ theo dõi sau khi vụ án được thụ lý

Mô hình 3: Toà án có bộ phận chuyên tiếp nhận đơn (bộ phận Hành chính Tư pháp). Bộ phận này tiếp nhận đơn, hướng dẫn người dân về hồ sơ khởi kiện, nội dung đơn kiện, thủ tục tố tụng...

Lãnh đạo theo dõi ngay từ đầu

Quản lý hành chính tư pháp trong giai đoạn tiền tố tụng

GIÁ TRỊ TÀI SẢN CÓ TRANH CHẤP	MỨC ÁN PHÍ
a) Từ 4.000.000 đồng trở xuống	200.000 đồng
b) Từ trên 4.000.000 đồng đến 400.000.000 đồng	5% giá trị tài sản tranh chấp
c) Từ trên 400.000.000 đồng đến 800.000.000 đồng	20.000.000 đồng + 4% của phần giá trị tài sản có tranh chấp vượt quá 400.000.000 đồng

d) Từ trên 800.000.000 đồng đến 2.000.000.000 đồng	400.000.000 đồng 36.000.000 đồng + 3% của phần giá trị tranh chấp vượt quá 800.000.000 đồng
đ) Từ trên 2.000.000.000 đồng đến 4.000.000.000 đồng	72.000.000 đồng + 2% của phần giá trị tranh chấp vượt quá 4.000.000.000 đồng
e) Từ trên 4.000.000.000 đồng	112.000.000 đồng + 0,1% của phần giá trị tranh chấp vượt quá 4.000.000.000 đồng

HƯỚNG DẪN CÁC LOẠI ĐƠN

CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG TÀI CHÍNH TƯ NHÂN VIỆT NAM

ĐƠN NỘY KIỆN AN SÁNH CHẾ ĐỘ

... (Nội dung chi tiết đơn) ...

CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG TÀI CHÍNH TƯ NHÂN VIỆT NAM

ĐƠN KHI NỘY KIỆN

... (Nội dung chi tiết đơn) ...

CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG TÀI CHÍNH TƯ NHÂN VIỆT NAM

ĐƠN NỘY KIỆN AN SÁNH CHẾ ĐỘ

... (Nội dung chi tiết đơn) ...

CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG TÀI CHÍNH TƯ NHÂN VIỆT NAM

ĐƠN KHI NỘY KIỆN

... (Nội dung chi tiết đơn) ...

CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG TÀI CHÍNH TƯ NHÂN VIỆT NAM

ĐƠN NỘY KIỆN AN SÁNH CHẾ ĐỘ

... (Nội dung chi tiết đơn) ...

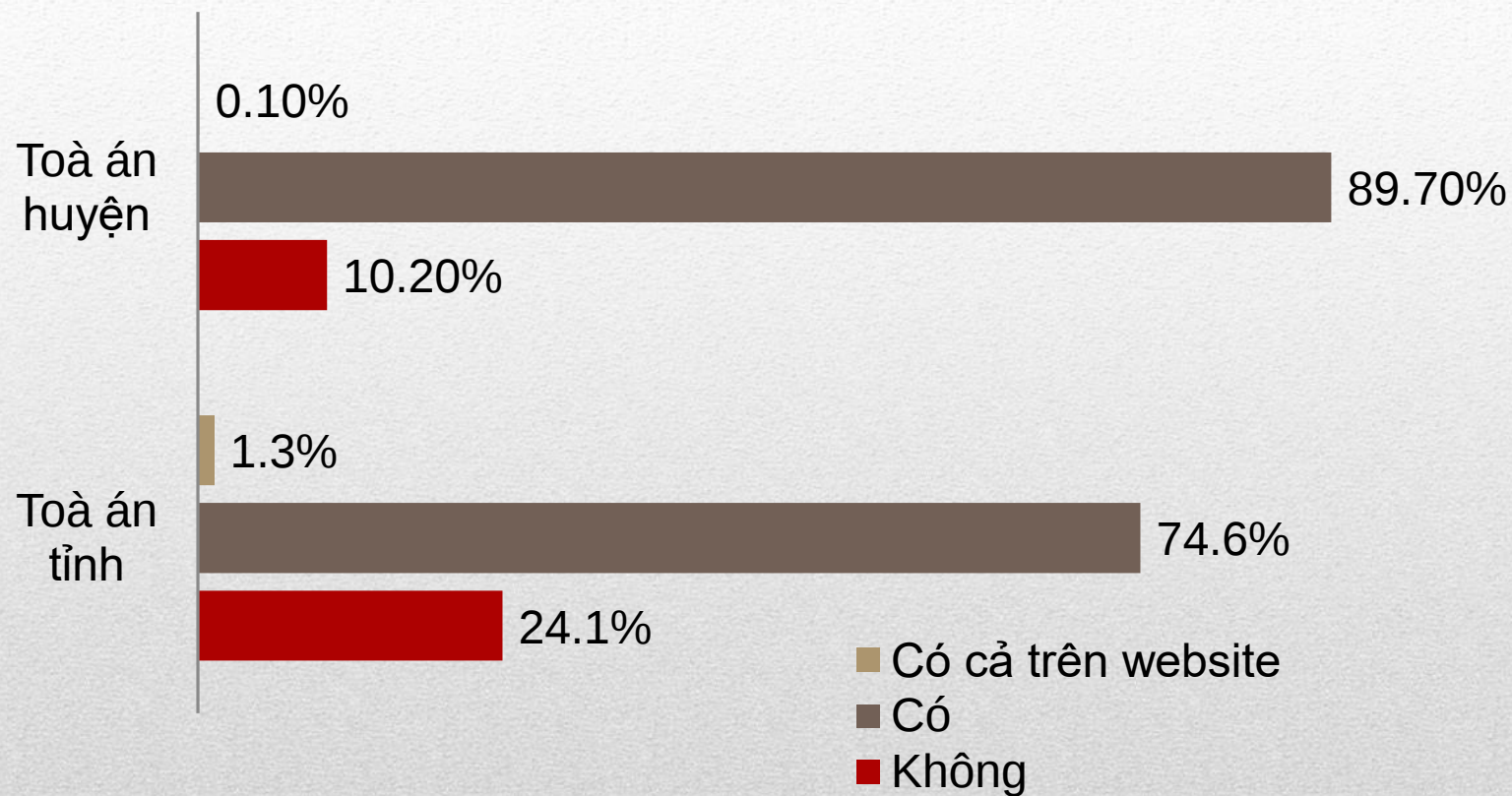
CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG TÀI CHÍNH TƯ NHÂN VIỆT NAM

ĐƠN KHI NỘY KIỆN

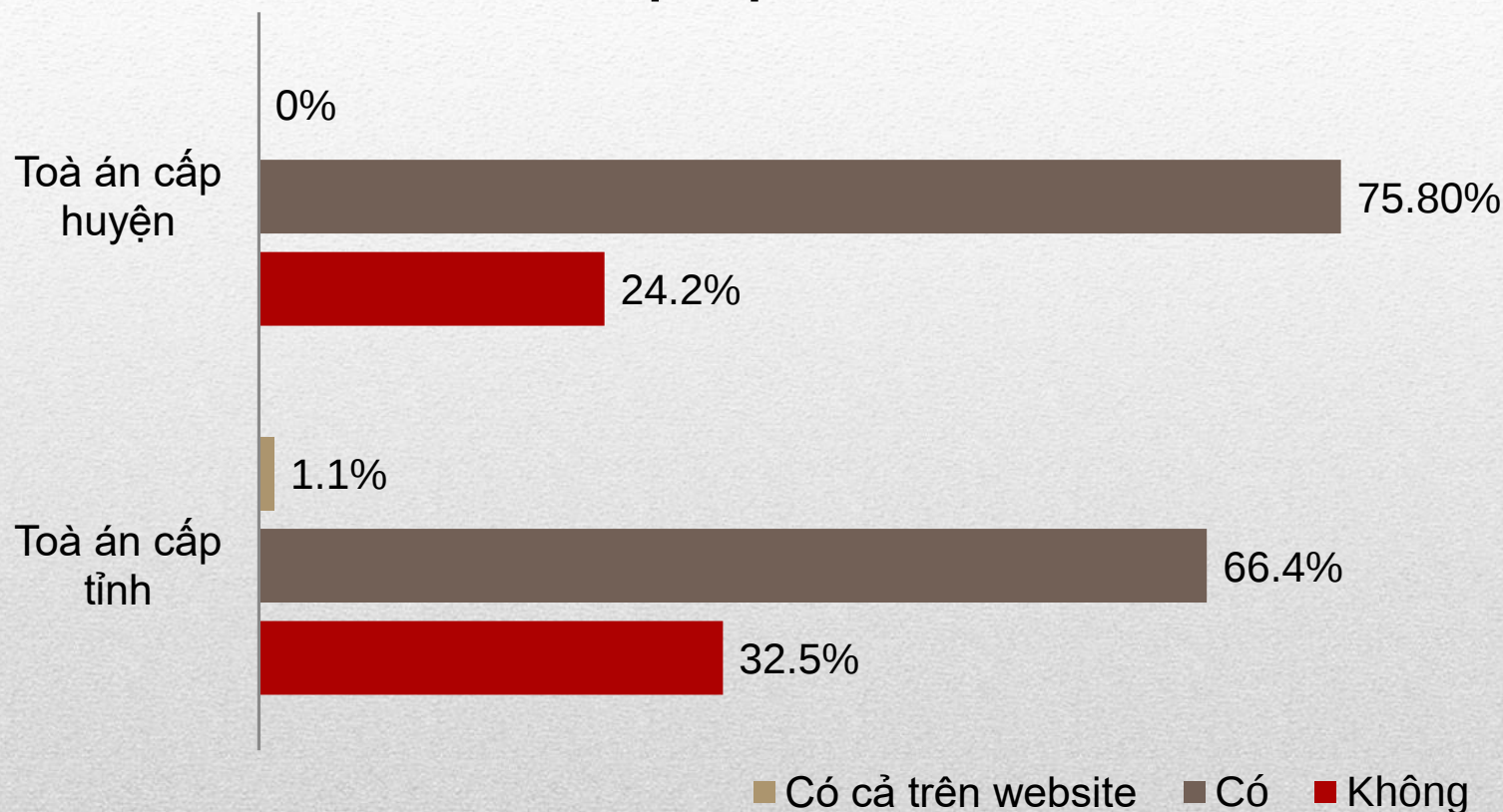
... (Nội dung chi tiết đơn) ...

Niêm yết mẫu đơn, thông tin về thủ tục tố tụng

Mẫu đơn khởi kiện được niêm yết tại tòa án

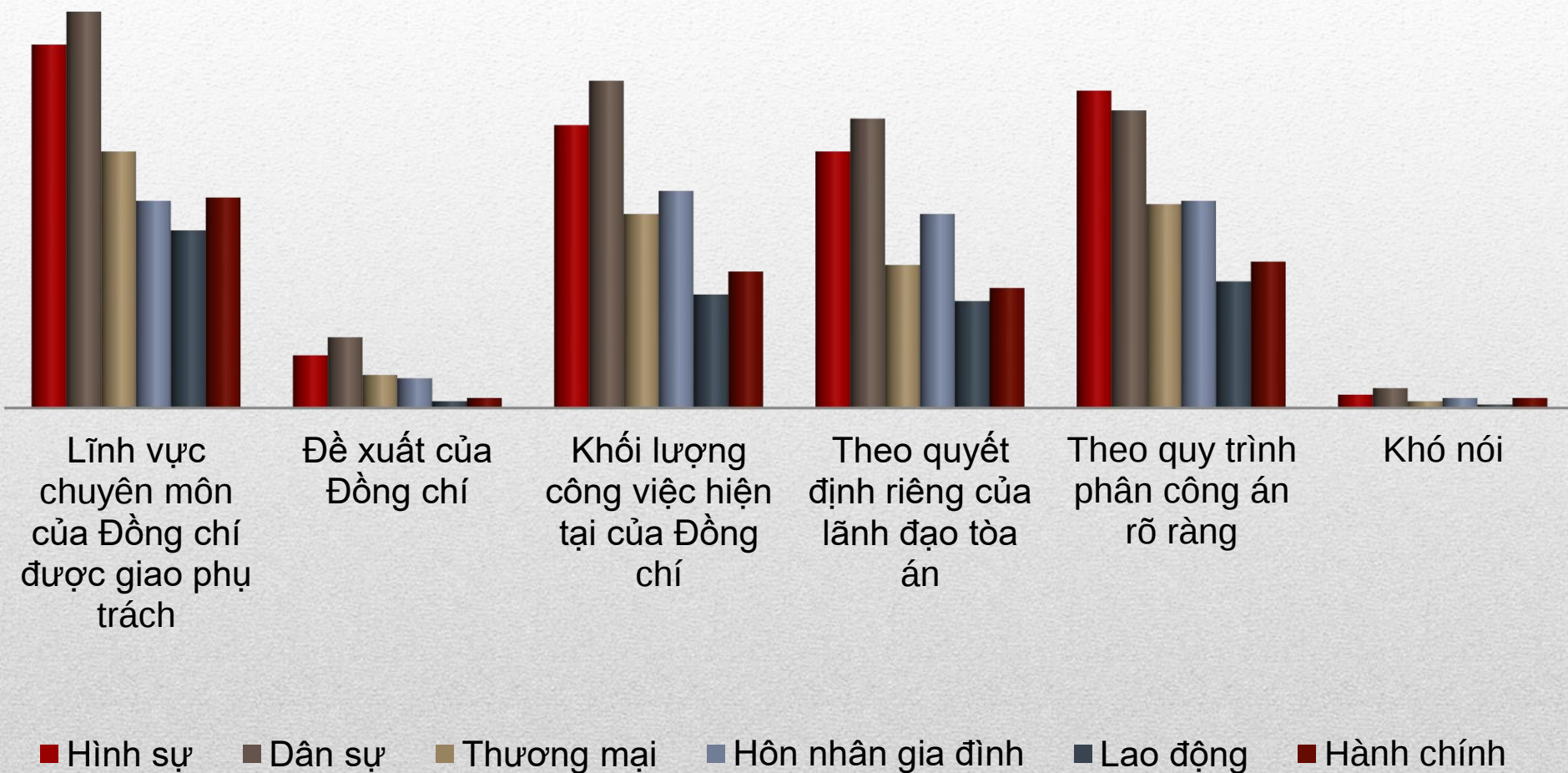

Bảng tin hướng dẫn các thủ tục nộp hồ sơ sẵn có tại trụ sở toà án

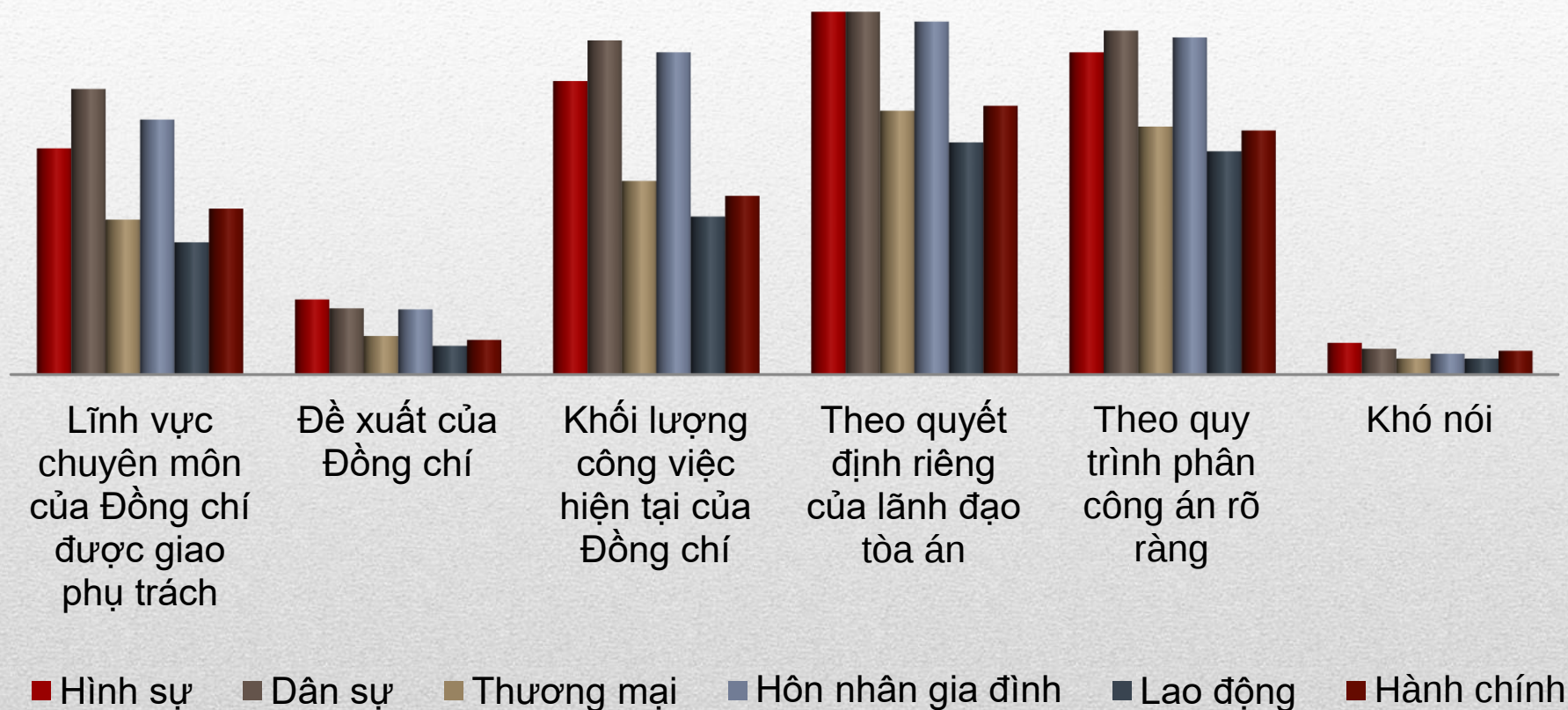
Phân công án

Thực tiễn phân công án hiện nay tại TAND tỉnh

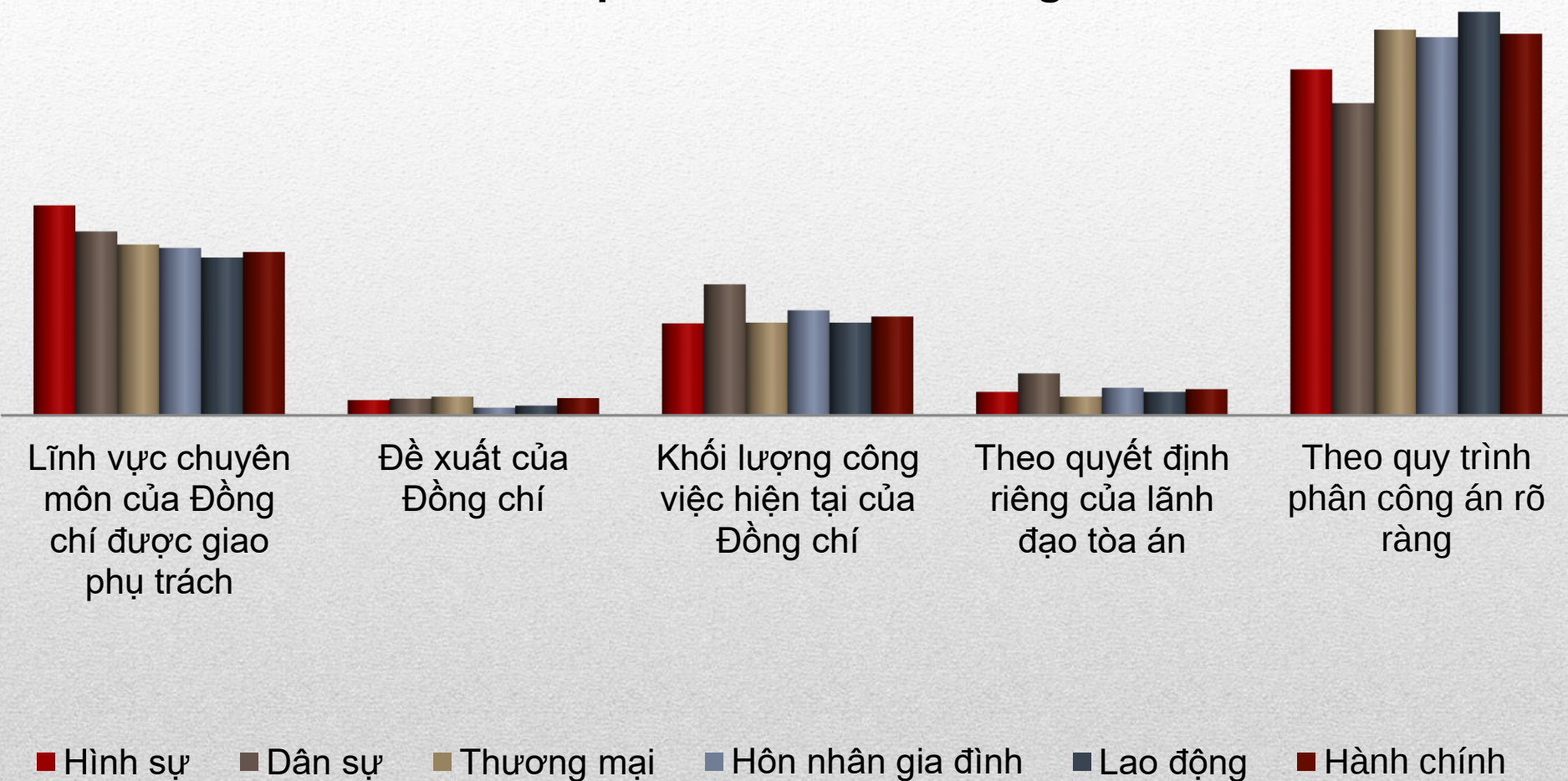
Quản lý hành chính tư pháp trong giai đoạn tổ tụng

Thực tiễn phân công án hiện nay tại TAND huyện

Quản lý hành chính tư pháp trong giai đoạn tổ tụng

Tiêu chí phân công án do các Thẩm phán TAND tỉnh mong muốn

Quản lý hành chính tư pháp trong giai đoạn tiền tố tụng

Tiêu chí phân công án do các Thẩm phán TAND huyện mong muốn

Quản lý hành chính tư pháp trong giai đoạn tiền tố tụng

Một số nhận xét:

- Cần có một mô hình thống nhất về việc tiếp nhận hồ sơ khởi kiện các vụ án phi hình sự tại các toà án trên toàn quốc. Mô hình “một cửa” trong các cơ quan hành chính và đã được áp dụng thí điểm tại một số toà án đang phát huy tốt và có thể áp dụng trên toàn quốc.
- Trước hết, cần triệt để áp dụng giấy biên nhận/giấy tiếp nhận hồ sơ/giấy hẹn đối với đương sự. Giấy biên nhận này cần phải áp dụng trong bất kỳ mô hình hành chính tiếp nhận hồ sơ khởi kiện nào.
- Cơ chế Chánh án phân công án cho thẩm phán dường như bảo đảm hạn chế các yếu tố tác động vào tính độc lập của thẩm phán và các thành viên HĐXX. Nhưng cần hoàn thiện cơ chế này để tránh sự tùy tiện, lạm dụng.
- Nên áp dụng công nghệ thông tin (thông qua phần mềm quản lý vụ án) để hỗ trợ cho công tác phân công án được công khai, minh bạch hơn.

Quản lý hành chính tư pháp trong giai đoạn tiền tố tụng

Quản lý công tác hành
chính tư pháp trong giai
đoạn tổ tụng tại toà án

Nghị quyết 49/NQ-TW

- Phân định rõ thẩm quyền quản lý hành chính với trách nhiệm, quyền hạn tư pháp trong hoạt động tố tụng tư pháp.
- Nâng cao tính độc lập và chịu trách nhiệm trước pháp luật về các hành vi và quyết định tố tụng của mình.
- Nâng cao chất lượng tranh tụng.
- Tăng cường và nâng cao hiệu lực vai trò giám sát của nhân dân.

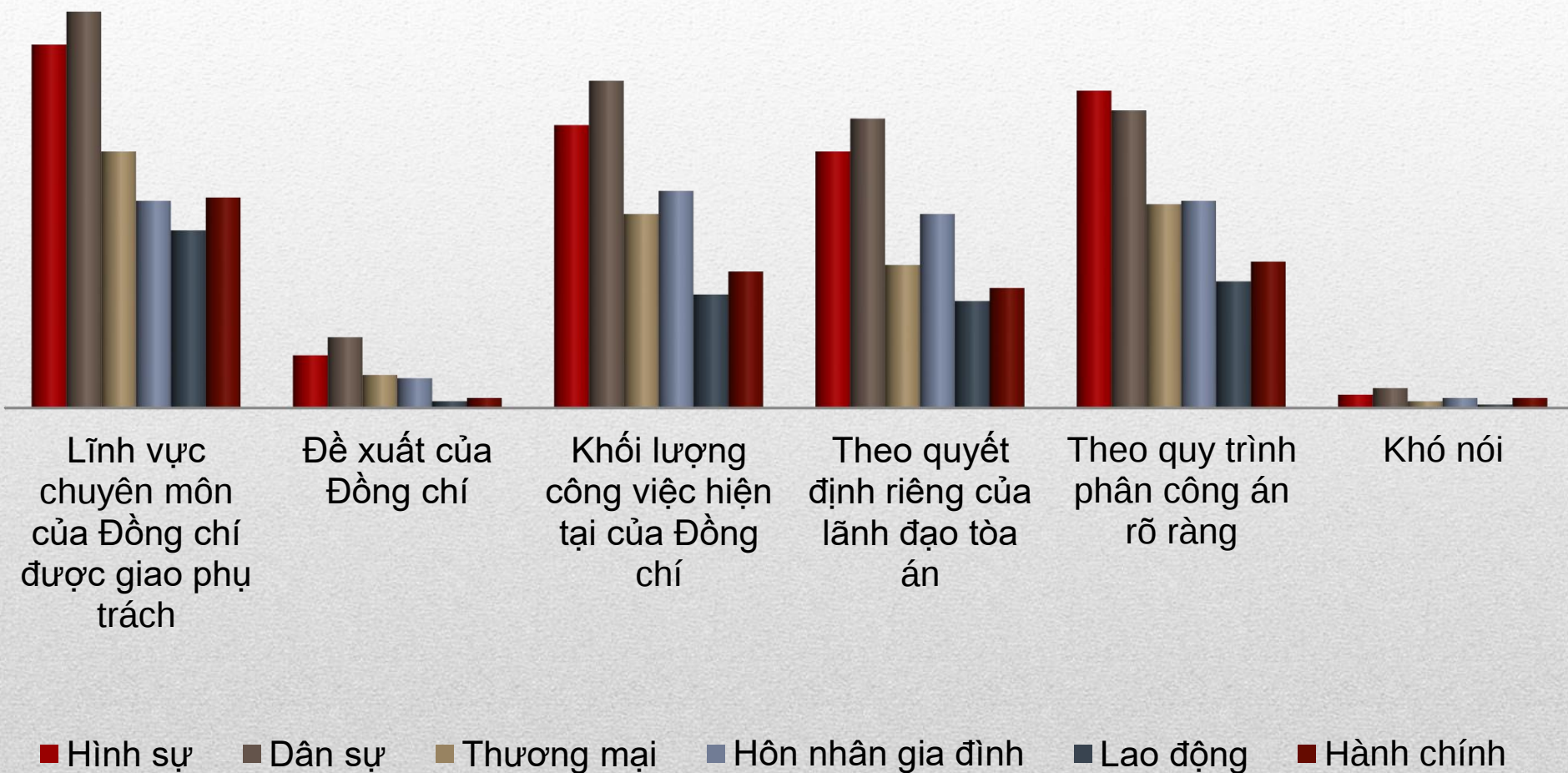
Khảo sát đã nghiên cứu ý kiến của Thẩm phán về

- Vai trò của lãnh đạo toà án trong việc theo dõi và bảo đảm thời hạn tố tụng
- Thành lập và bảo đảm hoạt động của HĐXX.
- Tác động của các cơ quan nhà nước đối với hoạt động xét xử của thẩm phán
- Độc lập của Thẩm phán trong hoạt động xét xử.
- Công khai hoạt động xét xử

Quản lý hành chính tư pháp trong giai đoạn tố tụng

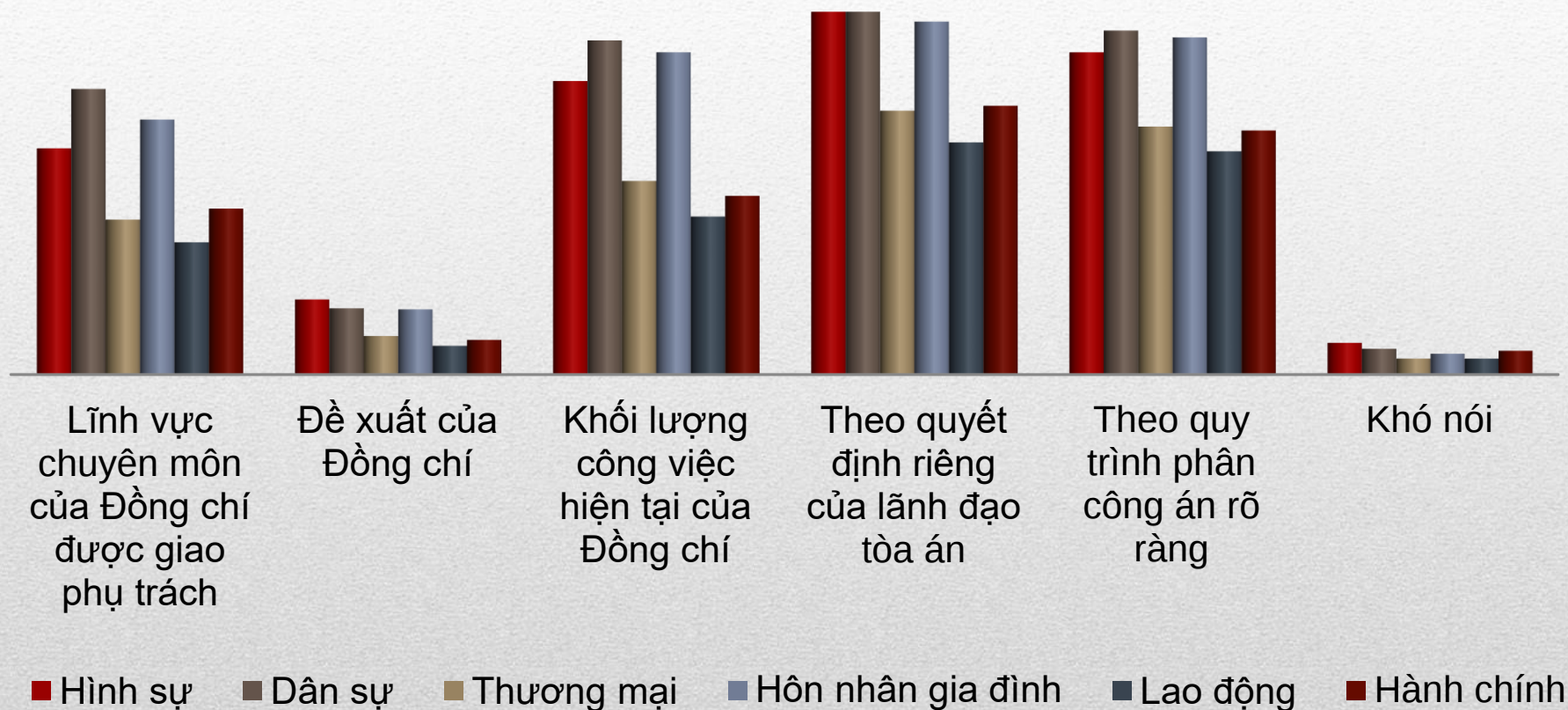
Vai trò của lãnh đạo trong việc
bảo đảm thời hạn tổ tụng

Thực tiễn phân công án hiện nay tại TAND tỉnh

Quản lý hành chính tư pháp trong giai đoạn tổ tụng

Thực tiễn phân công án hiện nay tại TAND huyện

Quản lý hành chính tư pháp trong giai đoạn tổ tụng

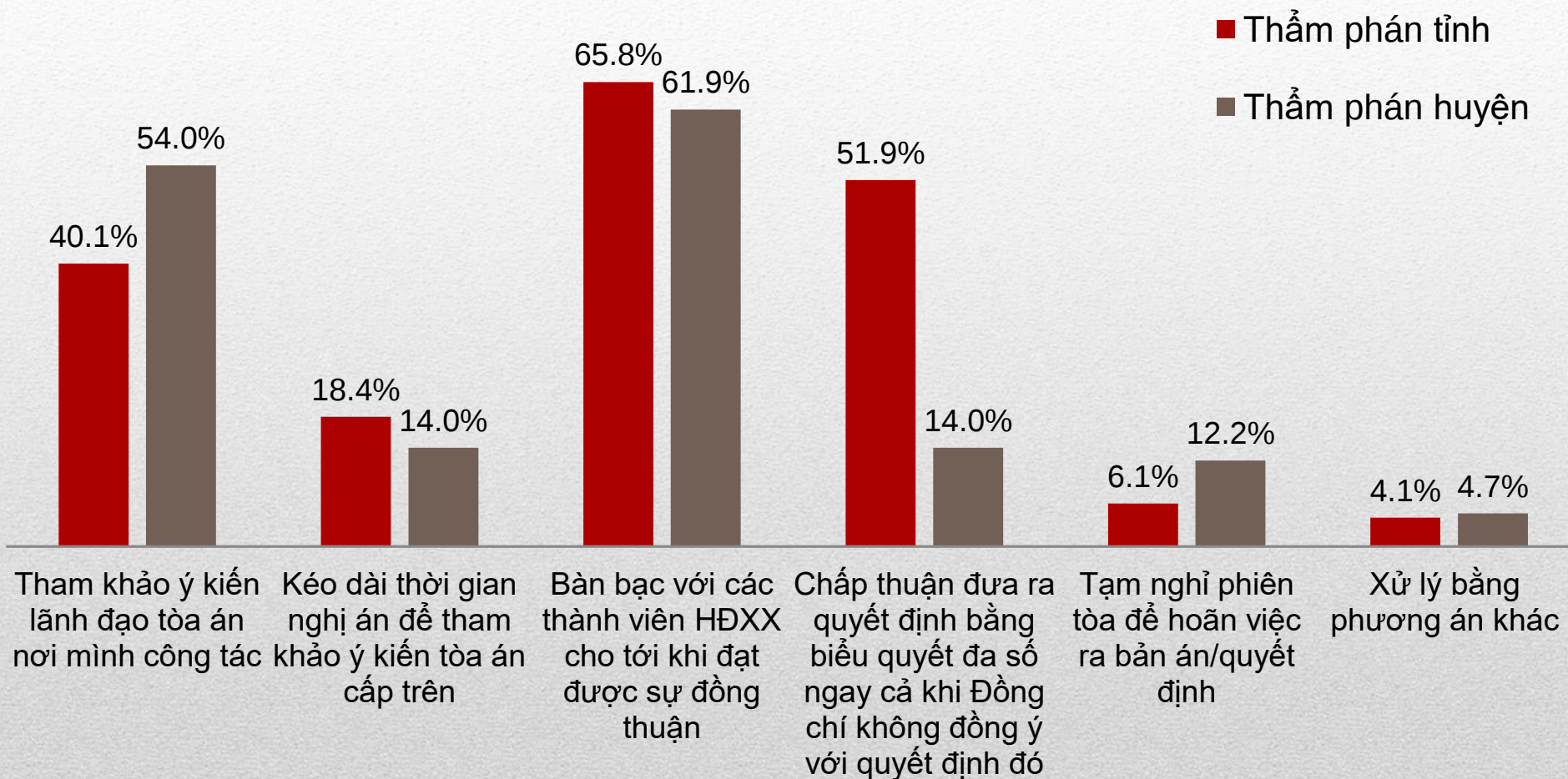
Bảo đảm hoạt động của Hội
động xét xử

Bảng 3: Thời gian xem xét hồ sơ trước phiên tòa của các thành viên khác trong HĐXX (%)

	Thẩm phán tòa án cấp tỉnh						Thẩm phán tòa án cấp huyện					
	Hình sự	Dân sự	Thương Mại	HNGĐ	Lao động	Hành chính	Hình sự	Dân sự	Thương Mại	HNGĐ	Lao động	Hành chính
Khoảng dưới một giờ đồng hồ vào ngày diễn ra phiên tòa	15.1%	21.0%	15.1%	23.5%	20.3%	14.4%	12.1%	14.6%	15.5%	18.0%	14.7%	13.1%
Vài giờ đồng hồ vào ngày diễn ra phiên tòa	10.5%	18.5%	14.3%	19.6%	13.0%	14.4%	17.3%	19.3%	17.0%	18.0%	16.4%	16.5%
Hơn một ngày	44.3%	35.0%	42.1%	35.9%	33.3%	37.1%	56.0%	51.4%	51.6%	50.6%	52.7%	52.9%
Hơn một tuần	30.1%	25.5%	28.6%	20.9%	33.3%	34.0%	14.5%	14.8%	15.9%	13.4%	16.2%	17.5%

Quản lý hành chính tư pháp trong giai đoạn tố tụng

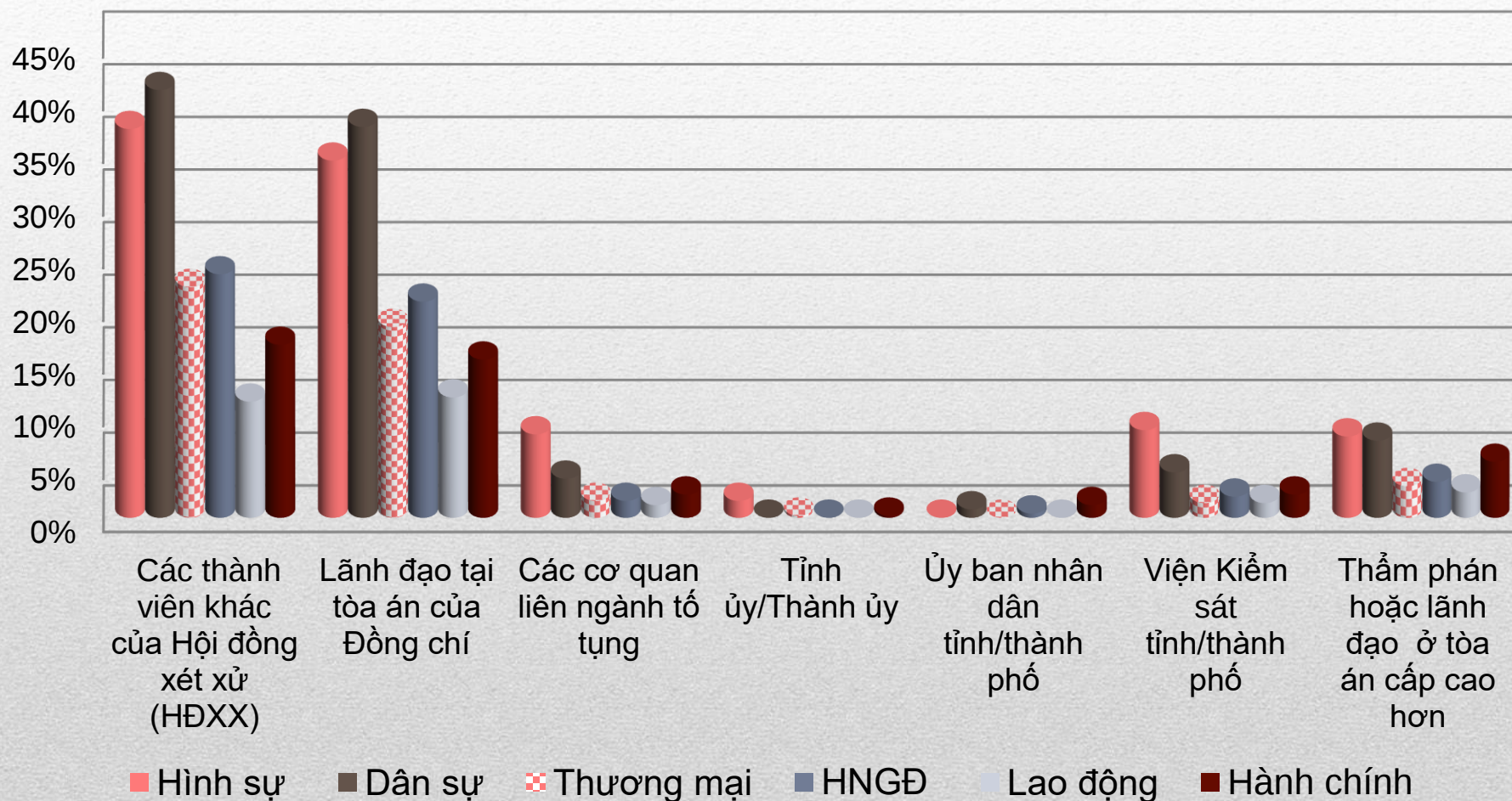
Phương án giải quyết khi HĐXX có ý kiến khác nhau

Quản lý hành chính tư pháp trong giai đoạn tố tụng

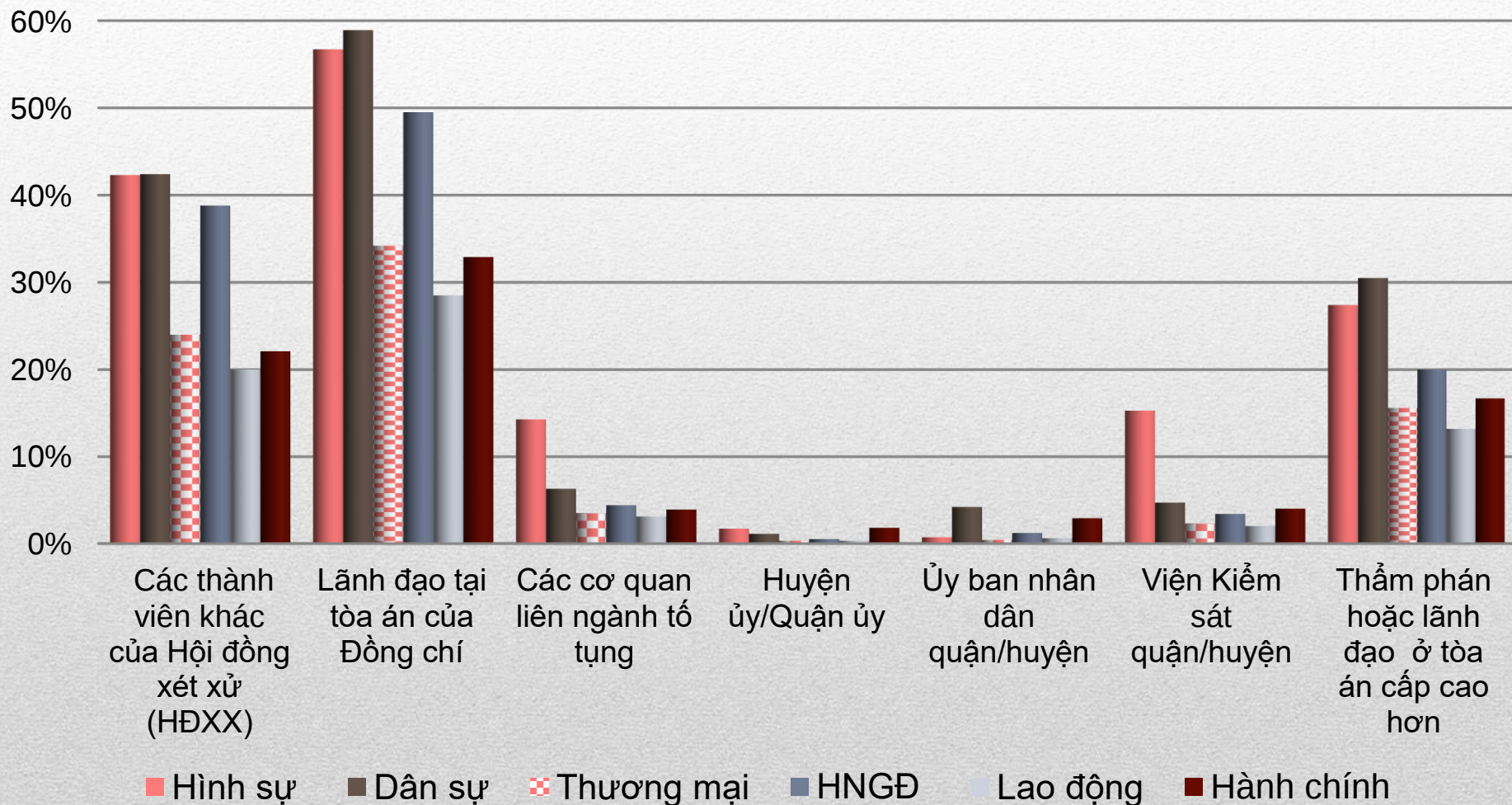
Tác động của các cơ quan nhà nước vào hoạt động xét xử

Trao đổi về đường lối giải quyết vụ án phân theo loại án của thẩm phán cấp tỉnh

Quản lý hành chính tư pháp trong giai đoạn tố tụng

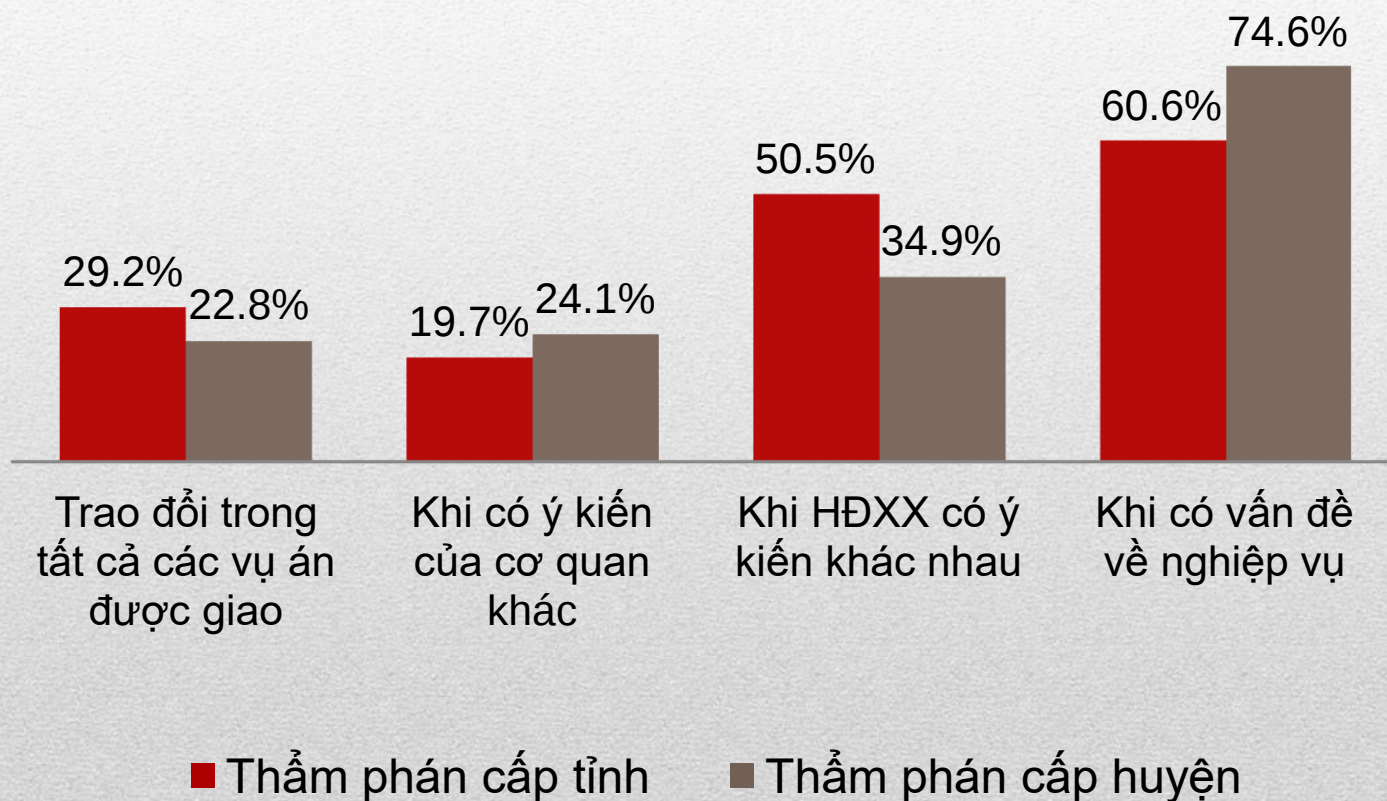
Quá trình xem xét và giải quyết vụ án của thẩm phán cấp huyện

Quản lý hành chính tư pháp trong giai đoạn tố tụng

Độc lập của Thẩm phán

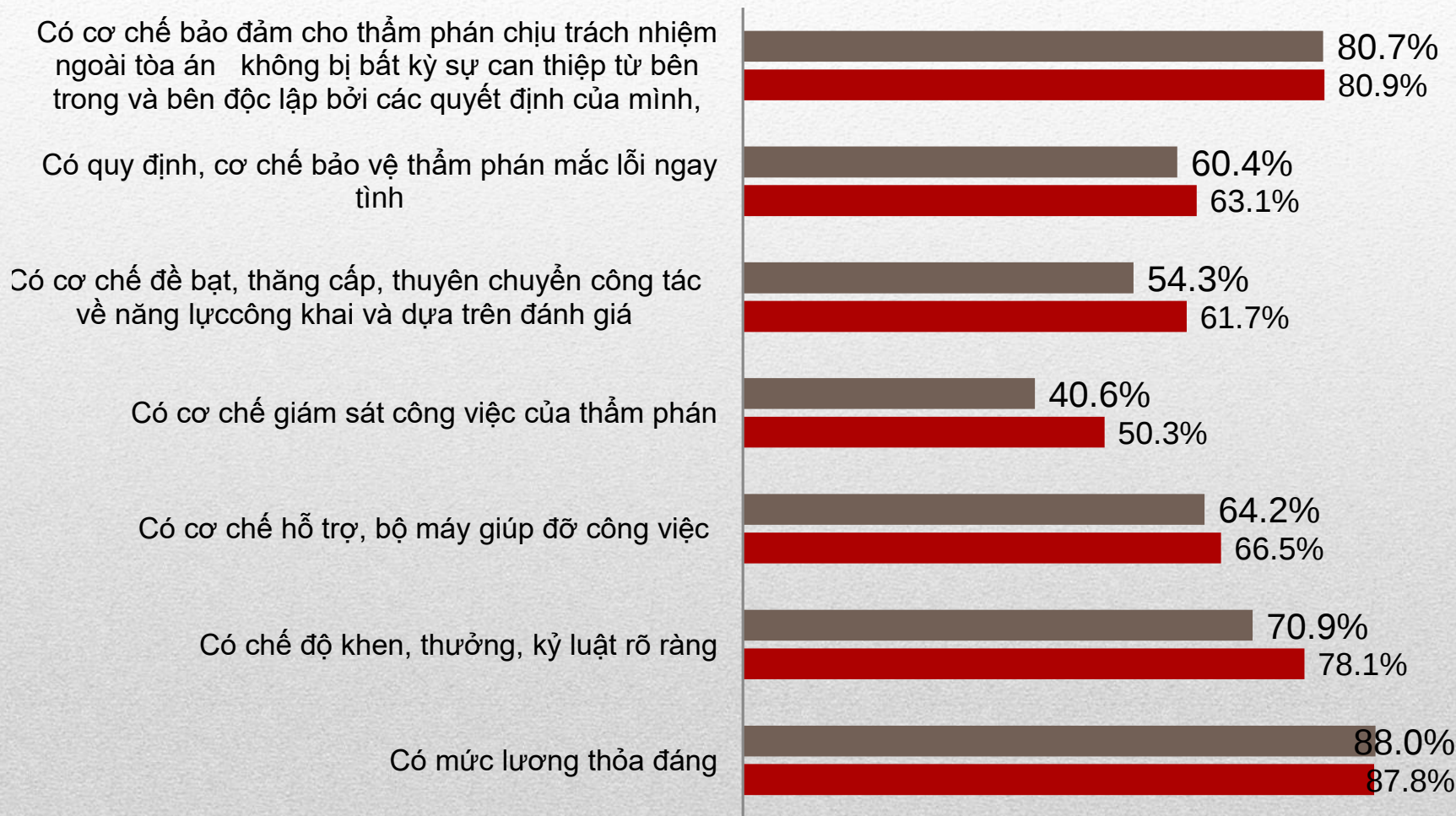
Lý do các Thẩm phán trao đổi nghiệp vụ với Lãnh đạo

Quản lý hành chính tư pháp trong giai đoạn tố tụng

Các yếu tố cần được bảo đảm để thẩm phán hoàn thành nhiệm vụ và được độc lập

■ Tòa án cấp huyện ■ Tòa án cấp tỉnh

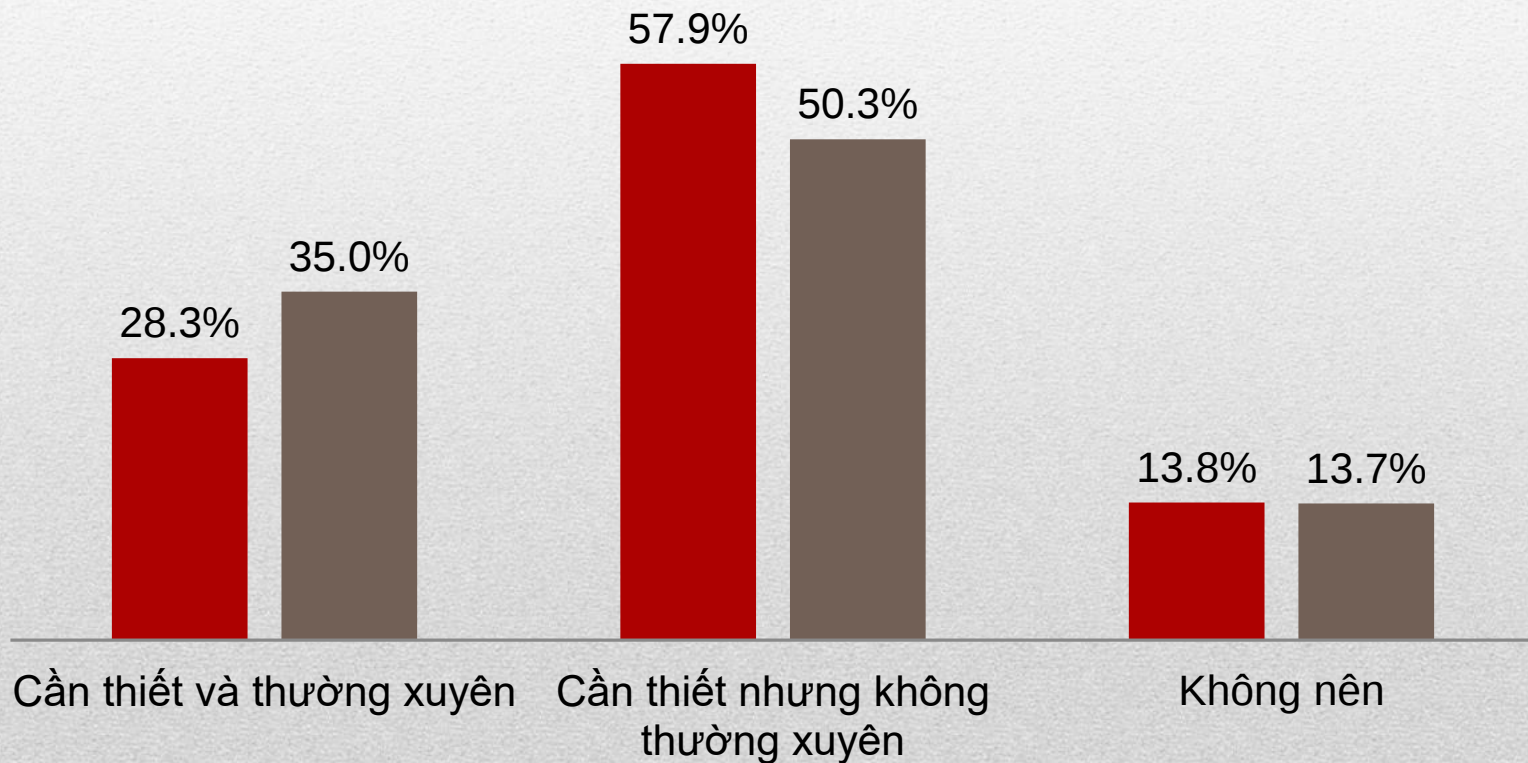

Ngân sách và điều kiện làm việc

Công khai hoạt động xét xử

Công khai hoạt động tố tụng thông qua về ghi âm và ghi hình tại phiên tòa

■ Tòa án cấp tỉnh ■ Tòa án cấp huyện

Quản lý hành chính tư pháp trong giai đoạn tố tụng

CÔNG TÁC QUẢN TRỊ TOÀ ÁN

Nghị quyết 49/NQ-TW

- Mở rộng nguồn bổ nhiệm
- Tăng thời hạn bổ nhiệm chức danh tư pháp hoặc thực hiện chế độ bổ nhiệm không có kỳ hạn.
- Có chế độ, chính sách tiền lương, khen thưởng phù hợp với lao động của cán bộ tư pháp.
- Đổi mới và hoàn thiện cơ chế phân bổ ngân sách.

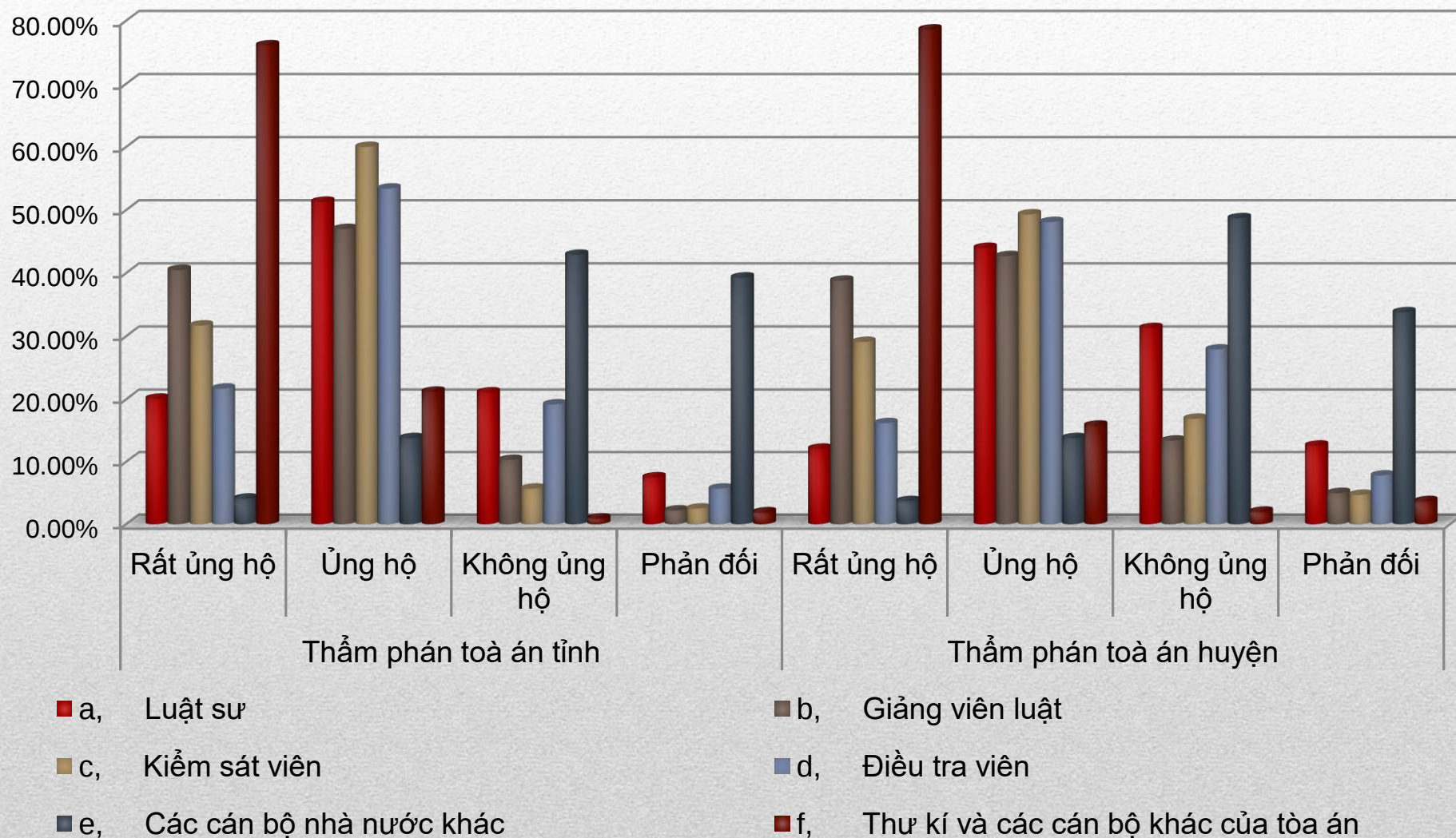
Khảo sát đã nghiên cứu

- Ý kiến của thẩm phán về nguồn bổ nhiệm.
- Nhiệm kỳ của thẩm phán
- Cơ chế luân chuyển trong ngành toà án
- Thực tế về phương thức phân bổ ngân sách hiện nay cho hoạt động toà án.
- Nhu cầu về ngân sách cho hoạt động của toà án.
- Các yếu tố để bảo đảm tính độc lập của thẩm phán.
- Nhu cầu trang thiết bị phục vụ cho hoạt động của thẩm phán.

Quản trị toà án

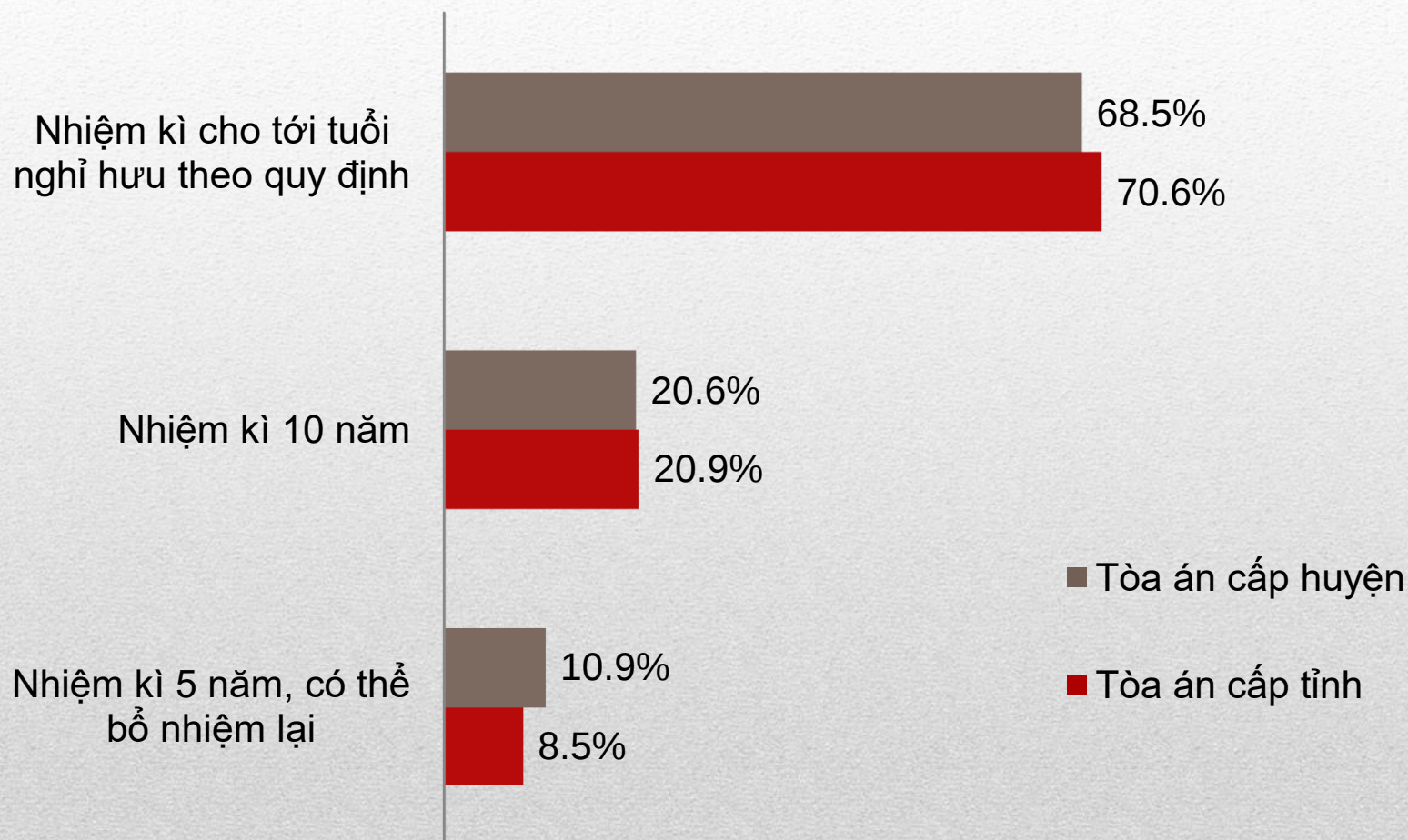
Công tác quản lý cán bộ

Mở rộng nguồn bổ nhiệm thẩm phán

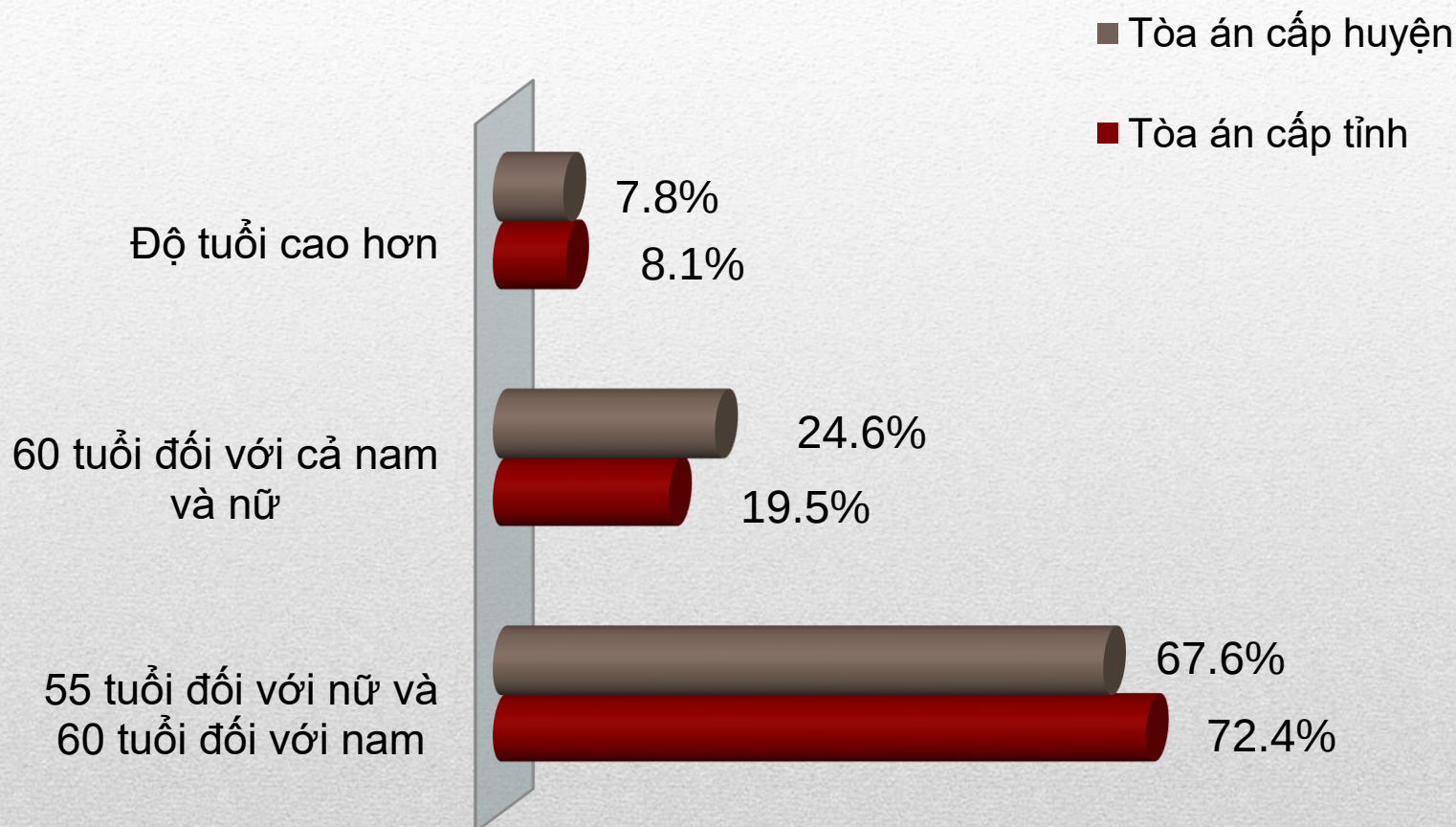

Quản trị toà án

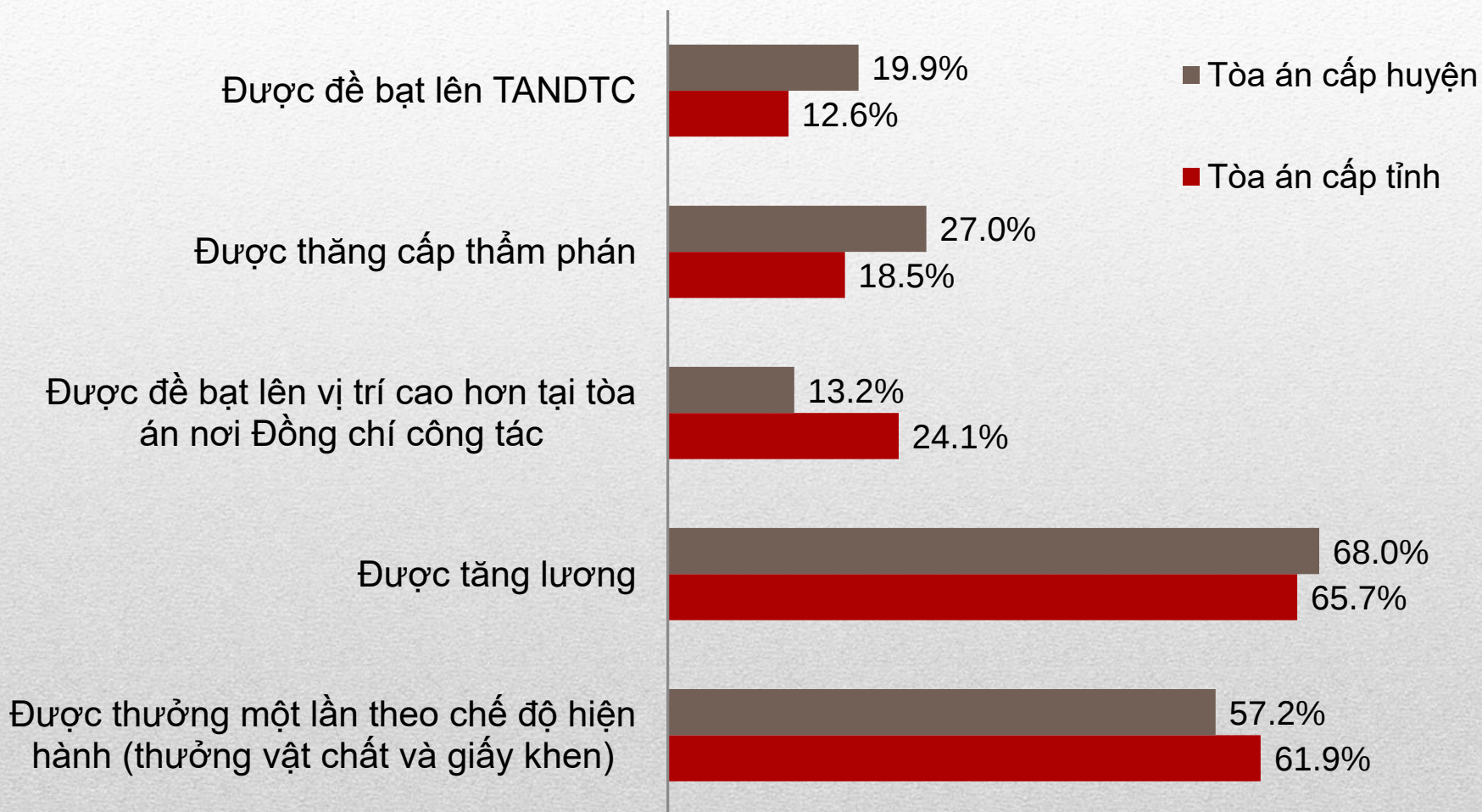
Quan điểm của Thẩm phán về nhiệm kỳ thẩm phán

Quan điểm của Thẩm phán về tuổi nghỉ hưu của Thẩm phán

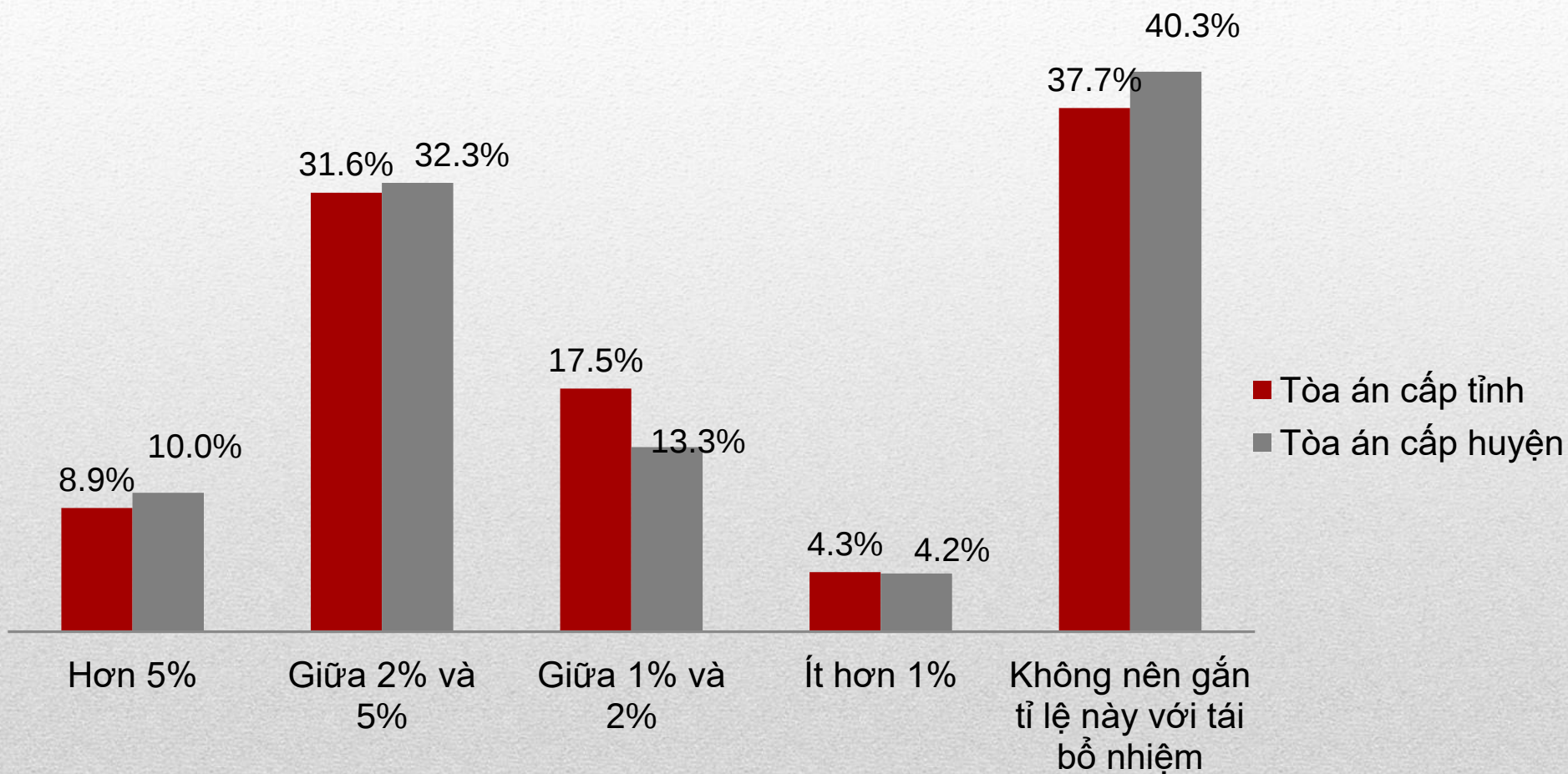

Quan điểm của Thẩm phán về hình thức khen thưởng

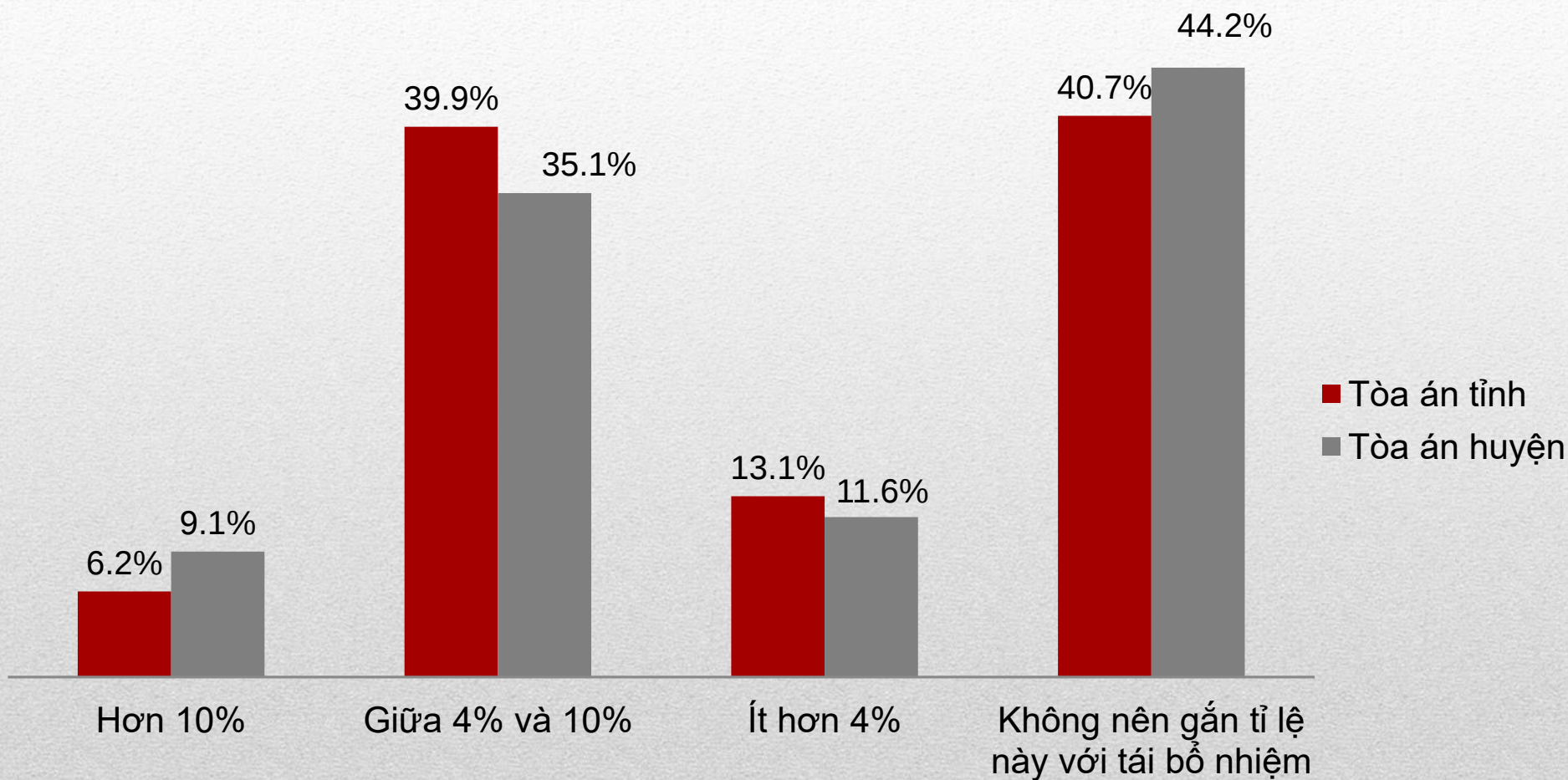
Quản trị tòa án

Quan điểm của thẩm phán về tỉ lệ án bị hủy để được tái bổ nhiệm

Quản trị toà án

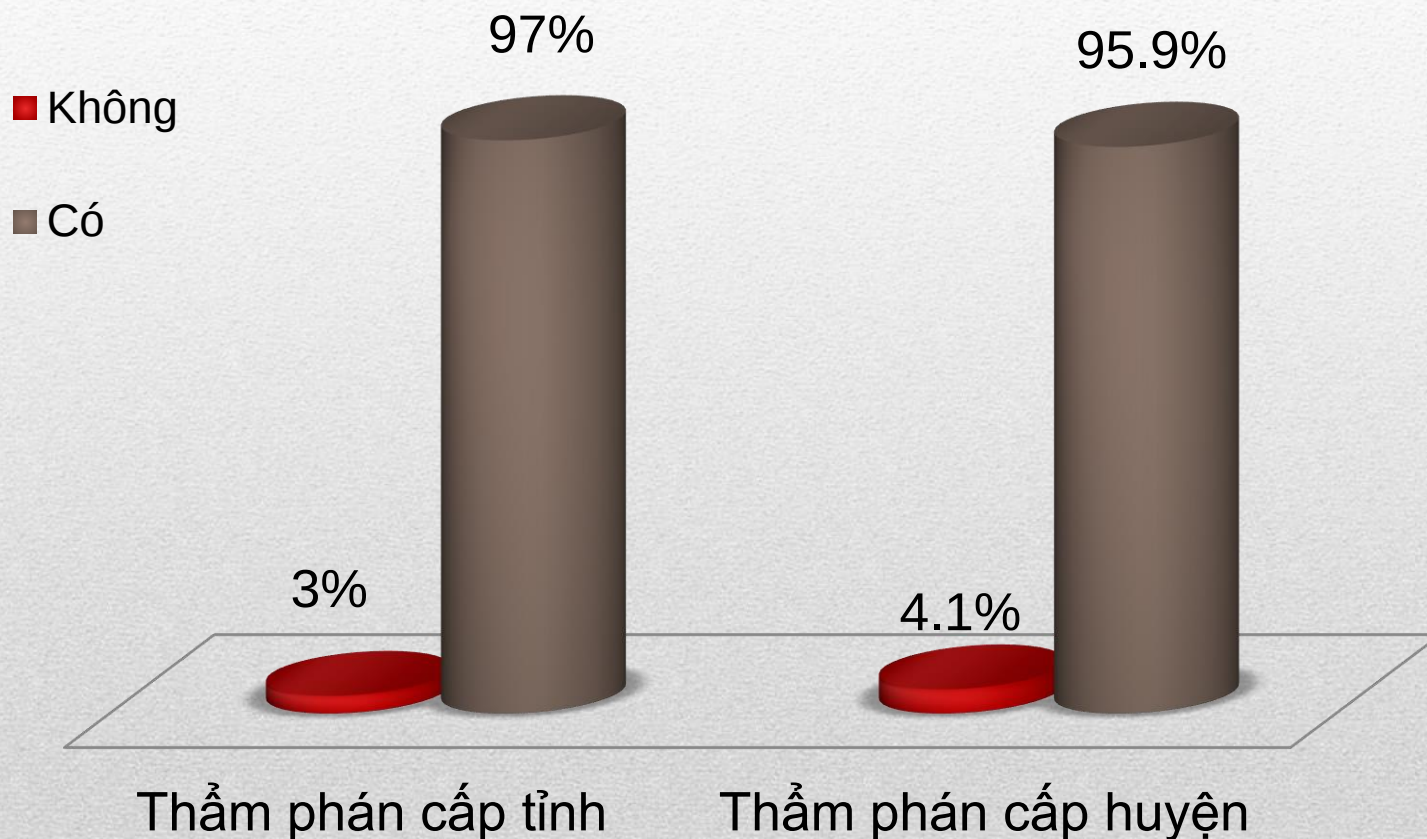
Quan điểm của thẩm phán về tỉ lệ các vụ án bị sửa để được tái bổ nhiệm

Quản trị toà án

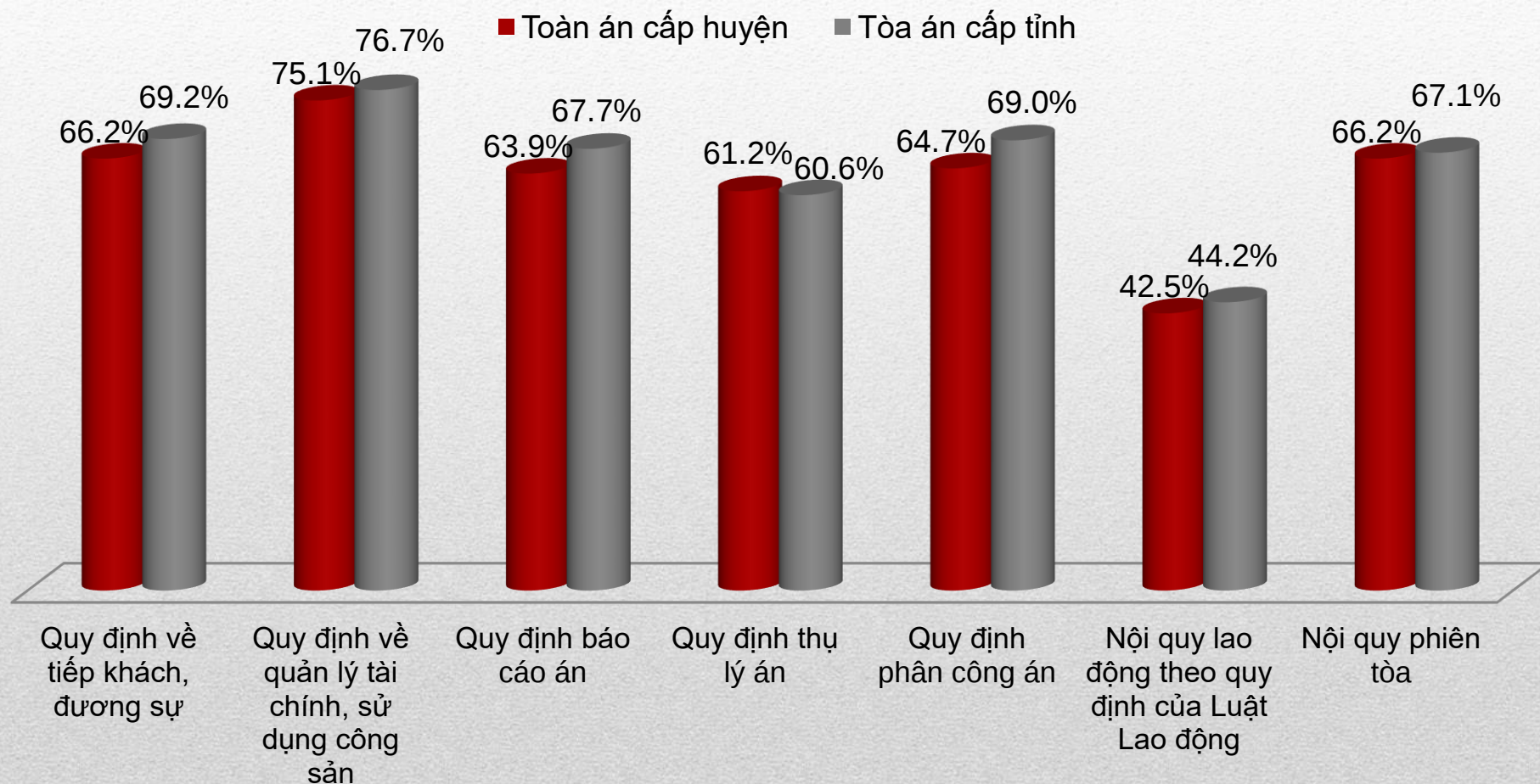
Phương pháp quản lý

Quy chế nội bộ của tòa án

Quản lý công tác xét xử

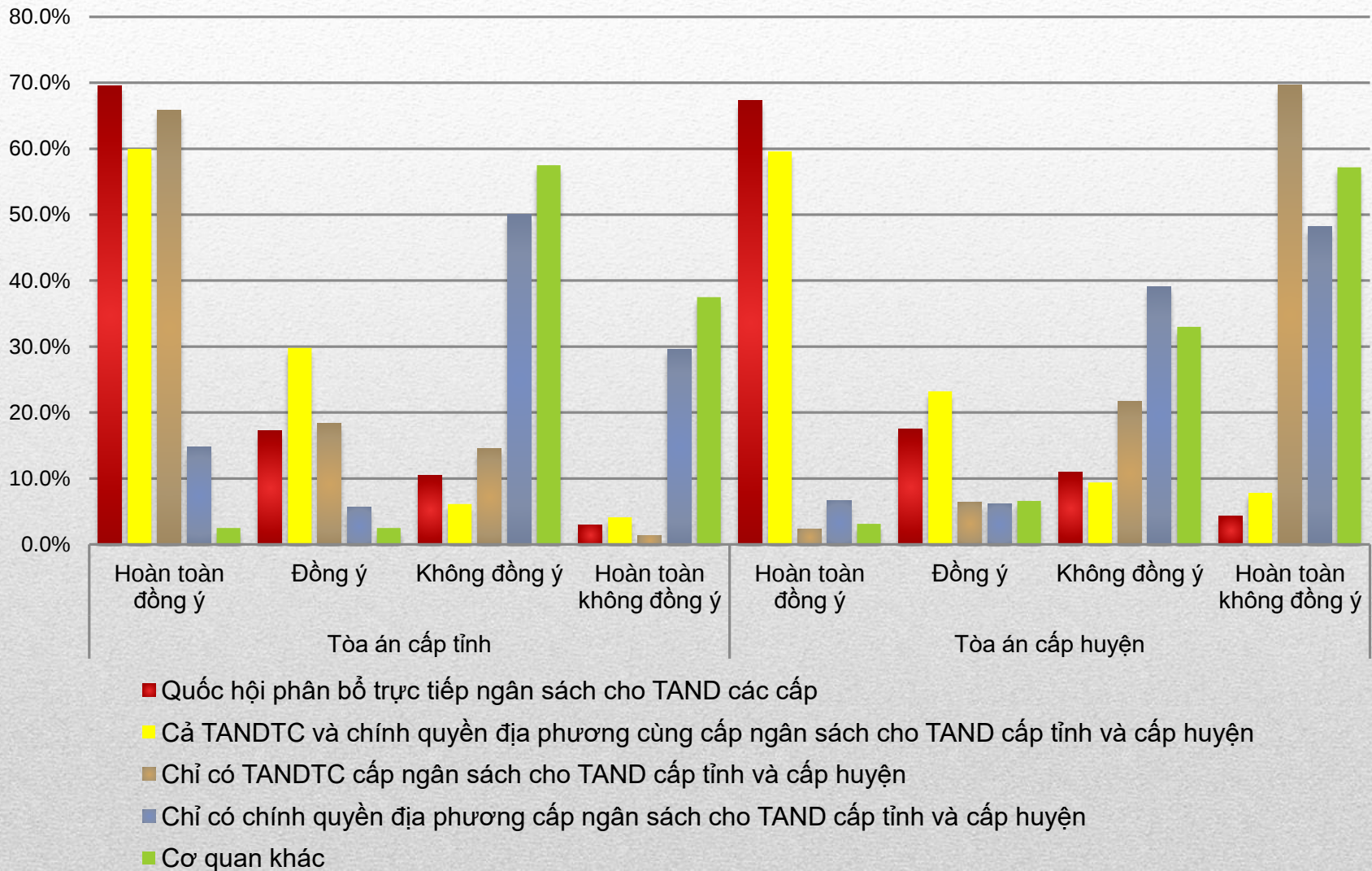
Nội dung của quy chế nội bộ của Tòa án theo quan điểm của Thẩm phán

Quản lý công tác xét xử

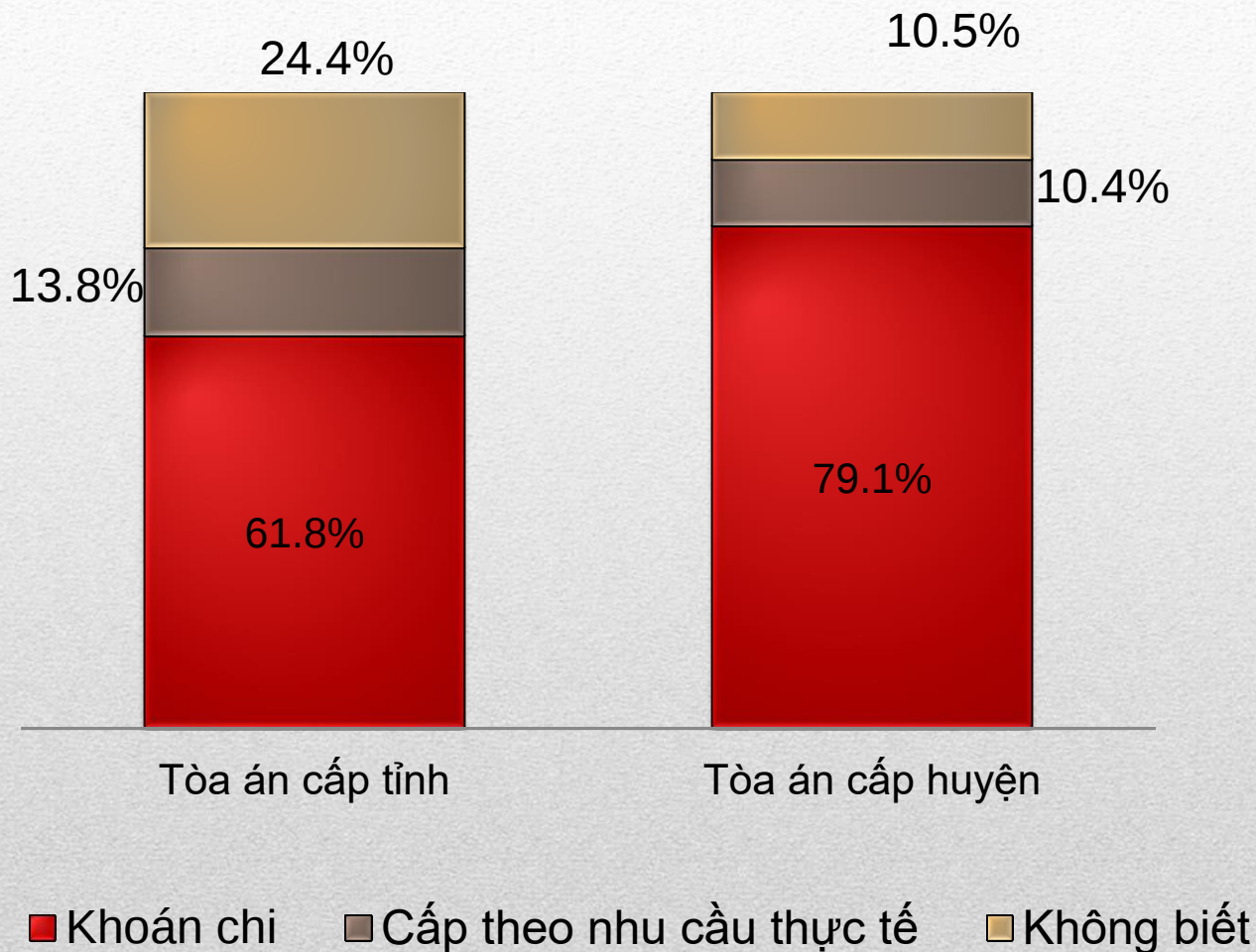
Bảo đảm ngân sách và điều
kiện làm việc của thẩm phán

Quan điểm của thẩm phán về cơ quan phân bổ ngân sách

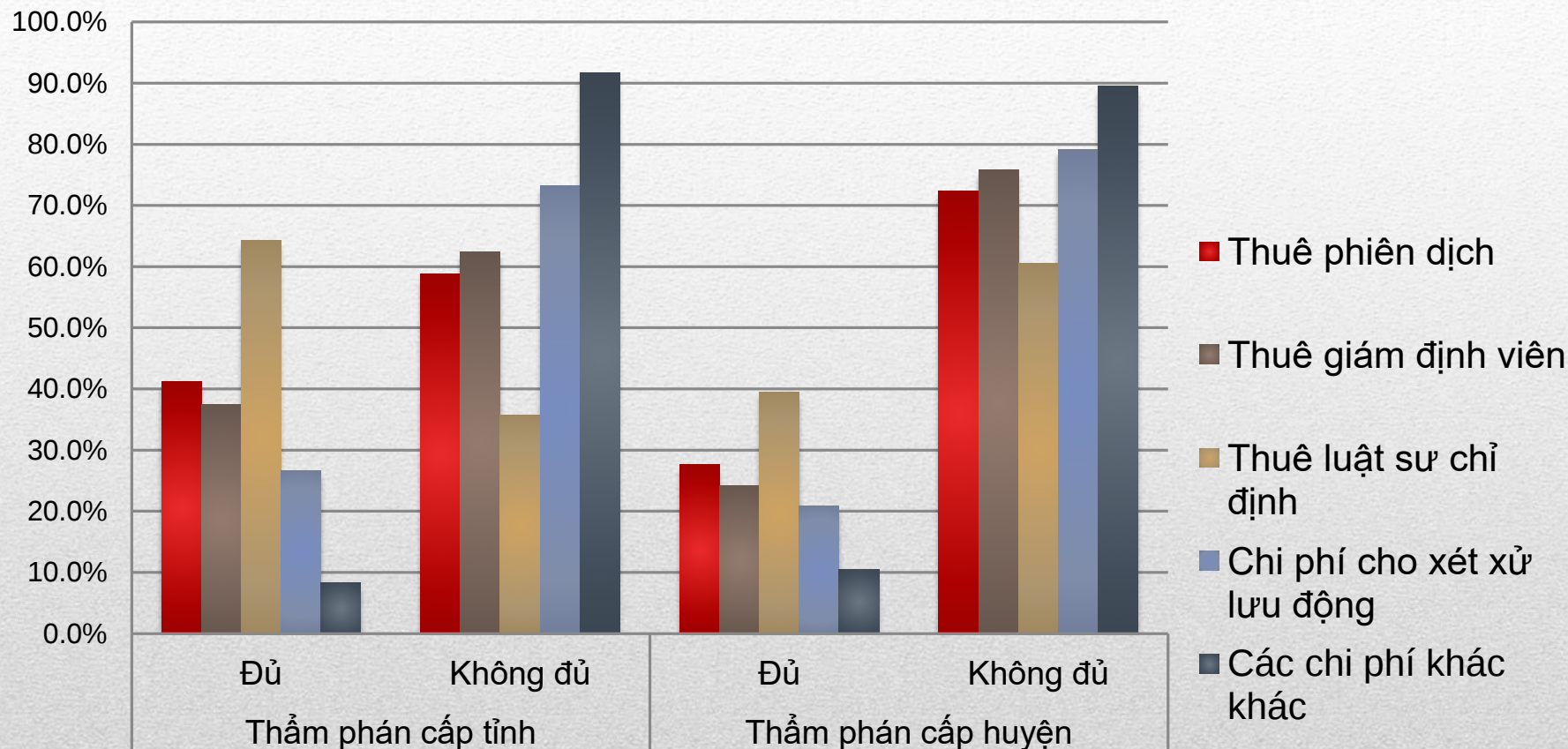
Ngân sách và điều kiện làm việc

Phương thức phân bổ ngân sách của Tòa án

Ngân sách và điều kiện làm việc

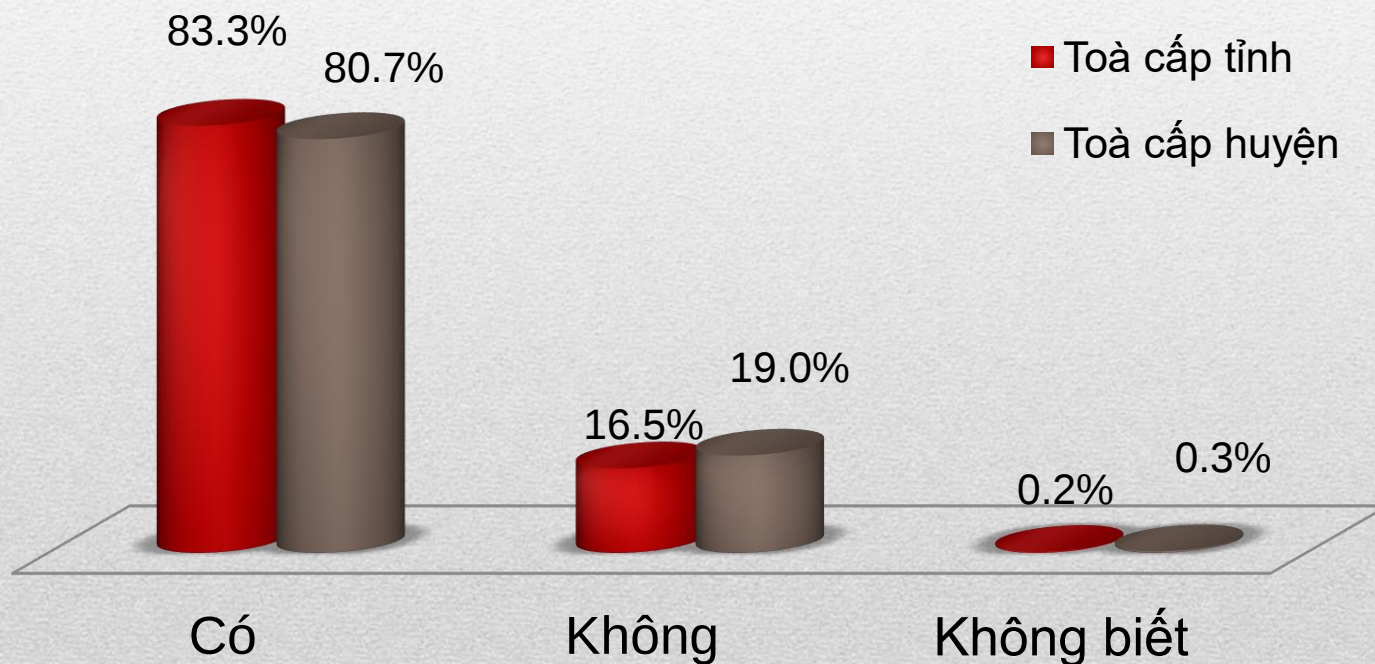
Thực tiễn và nhu cầu về ngân sách của Tòa án

Ngân sách và điều kiện làm việc

- **73,1%** thẩm phán cấp tỉnh và **59,2%** thẩm phán cấp huyện có máy tính sử dụng riêng. **60,3%** thẩm phán cấp tỉnh và **49,6%** thẩm phán cấp huyện cho biết tòa án mình có mạng nội bộ (LAN).

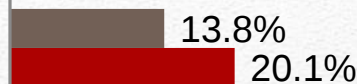
Máy tính kết nối internet

Ngân sách và điều kiện làm việc

Nguồn cập nhật văn bản pháp luật của Thẩm phán

Yêu cầu thư ký tìm và tập hợp văn bản pháp luật về các nội dung liên quan tới một vụ án cụ thể đang thụ lý

■ Tòa án cấp huyện
■ Toà án cấp tỉnh

Tự thu thập các văn bản từ trang thông tin pháp luật có tính phí như www.luatvietnam.vn

Tự thu thập các văn bản từ trang thông tin điện tử (website) của TAND www.toaan.gov.vn

Tự thu thập các văn bản pháp luật điện tử trên mạng internet

Dựa vào tài liệu về văn bản pháp luật và hướng dẫn của ngành tòa án có lưu trữ ở cơ quan

Tự thu thập các văn bản pháp luật và hệ thống lại cho riêng mình sử dụng khi cần

Ngân sách và điều kiện làm việc

TÁC ĐỘNG QUA LẠI GIỮA QUẢN LÝ HÀNH CHÍNH VÀ QUẢN TRỊ TOÀ ÁN

- Tác động vào các nguyên tắc hoạt động của toà án
 - Nguyên tắc xét xử tập thể;
 - Nguyên tắc độc lập xét xử;
 - Nguyên tắc bảo đảm tính đại diện của nhân dân trong hoạt động xét xử;
 - Nguyên tắc xét xử công khai.
- Tác động vào khả năng tiếp cận công lý của người dân

Tác động qua lại

MỘT SỐ VẤN ĐỀ CẢI CÁCH TƯ PHÁP

Nghị quyết 49/NQ-TW

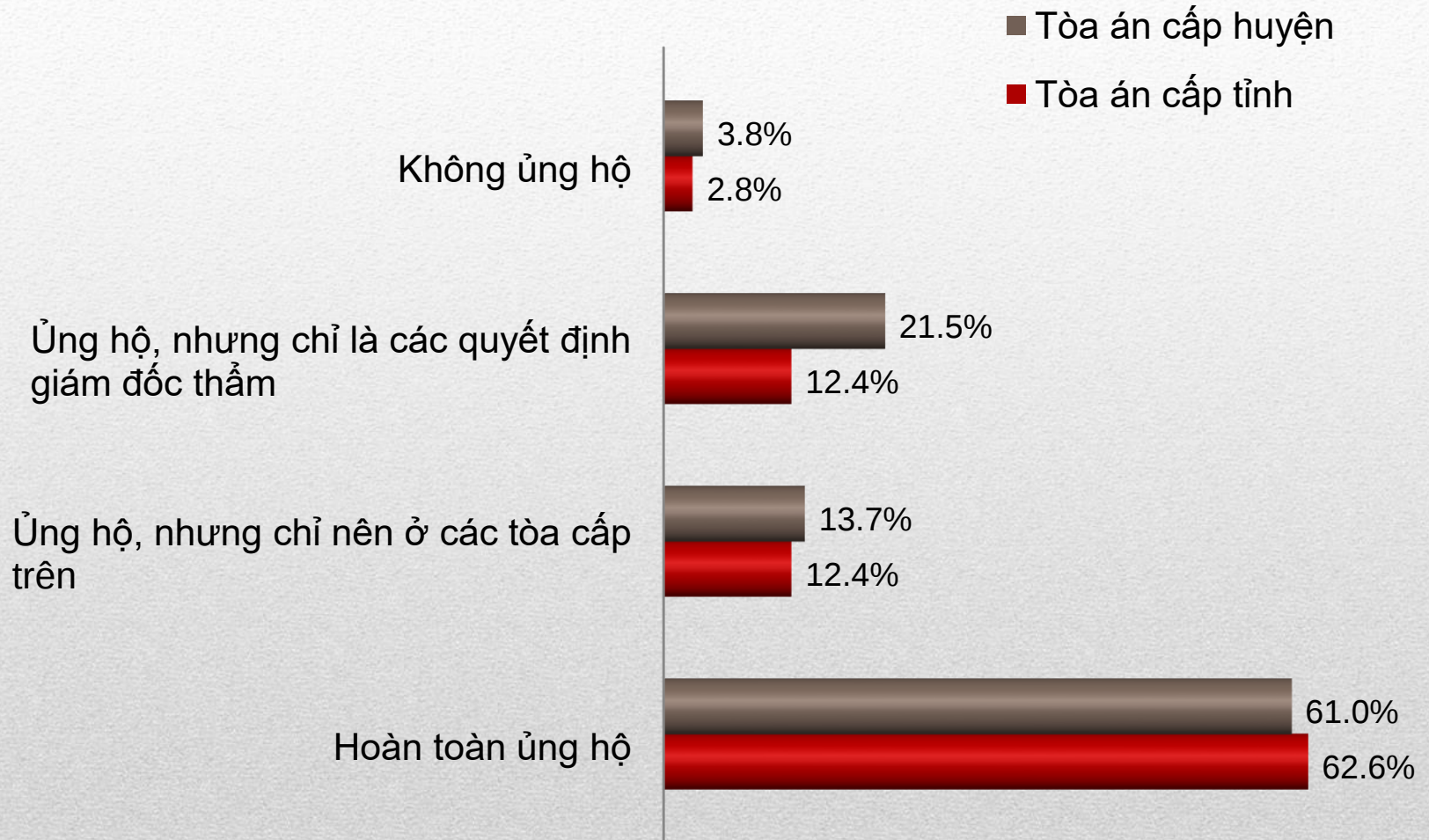
- Trọng tâm là xây dựng, hoàn thiện tổ chức và hoạt động của toà án nhân dân
- Công khai các hoạt động tố tụng và công khai bản án
- TANDTC có nhiệm vụ tổng kết kinh nghiệm xét xử, hướng dẫn áp dụng thống nhất pháp luật, phát triển án lệ.
- Tổ chức hệ thống toà án theo thẩm quyền xét xử

Khảo sát đã nghiên cứu ý kiến của Thẩm phán về

- Vấn đề ghi âm, ghi hình tại phiên toà.
- Công khai bản án.
- Tham khảo bản án.
- Thẩm phán có nhiệm vụ giải thích luật.
- TANDTC có nhiệm vụ giải thích luật.
- Mô hình tổ chức toà khu vực

Cải cách tư pháp

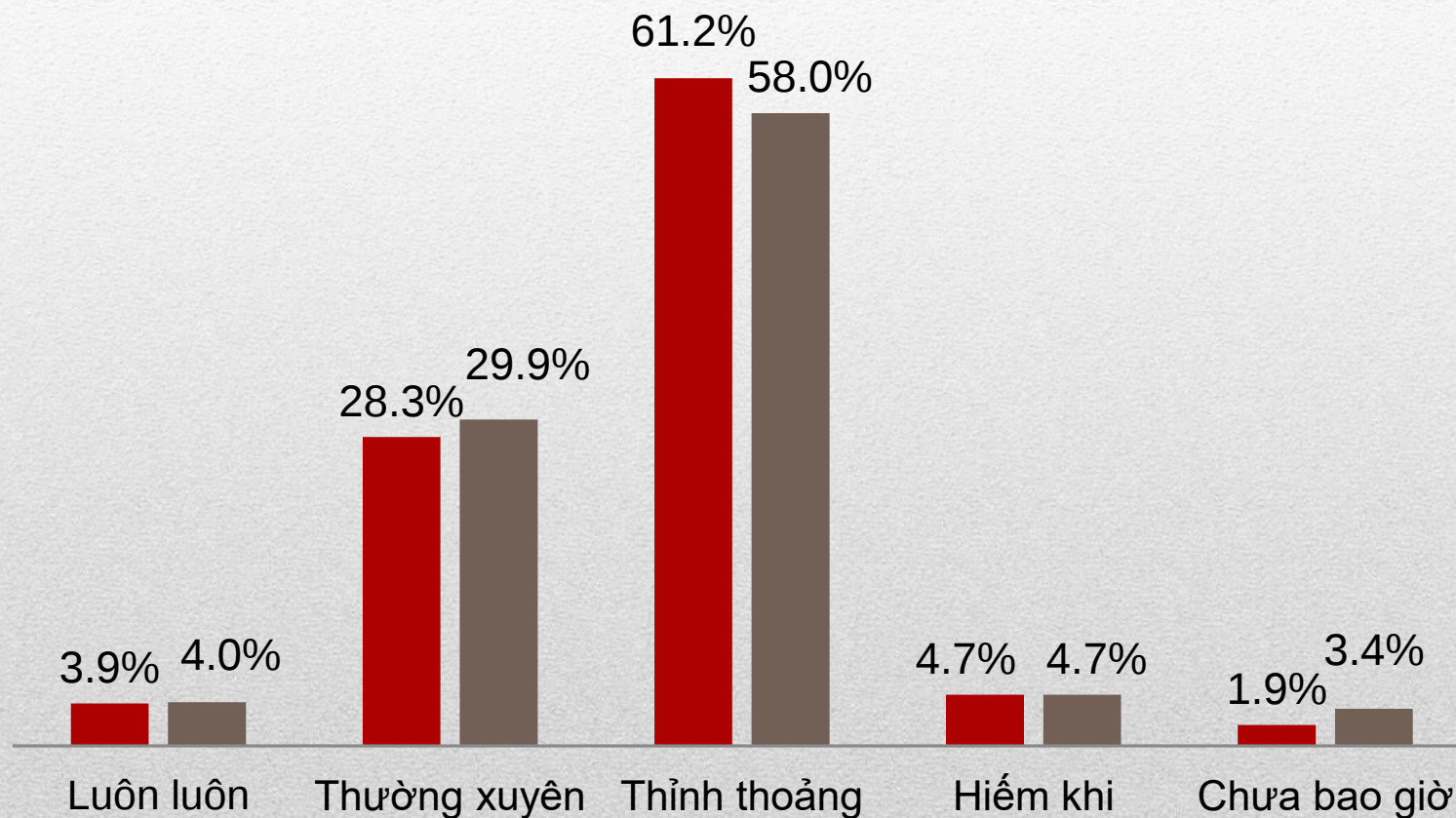
Quan điểm của thẩm phán về công khai bản án

Cải cách tư pháp

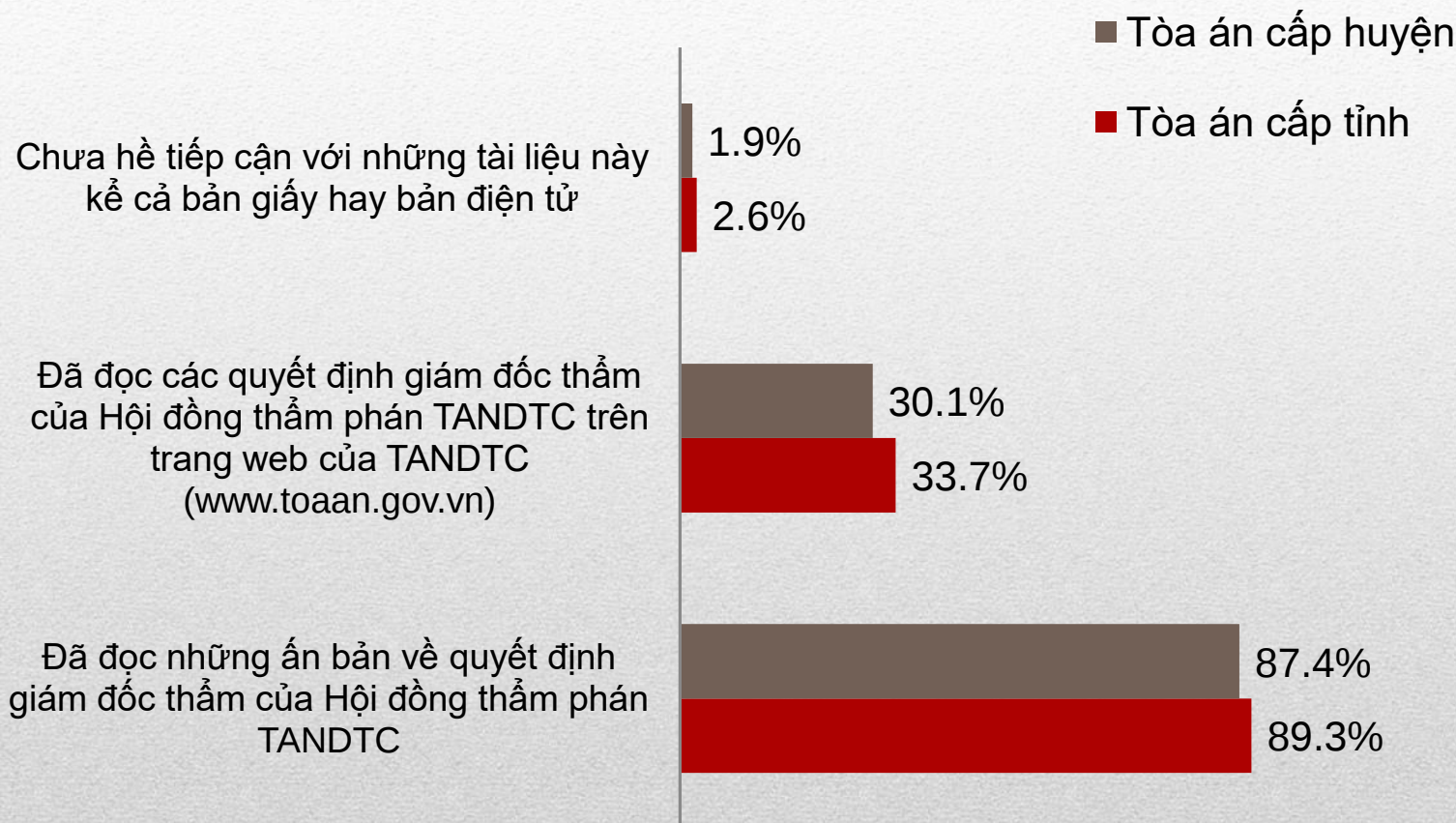
Thẩm phán tham khảo bản án, quyết định của tòa án

■ Tòa án cấp tỉnh ■ Tòa án cấp huyện

Cải cách tư pháp

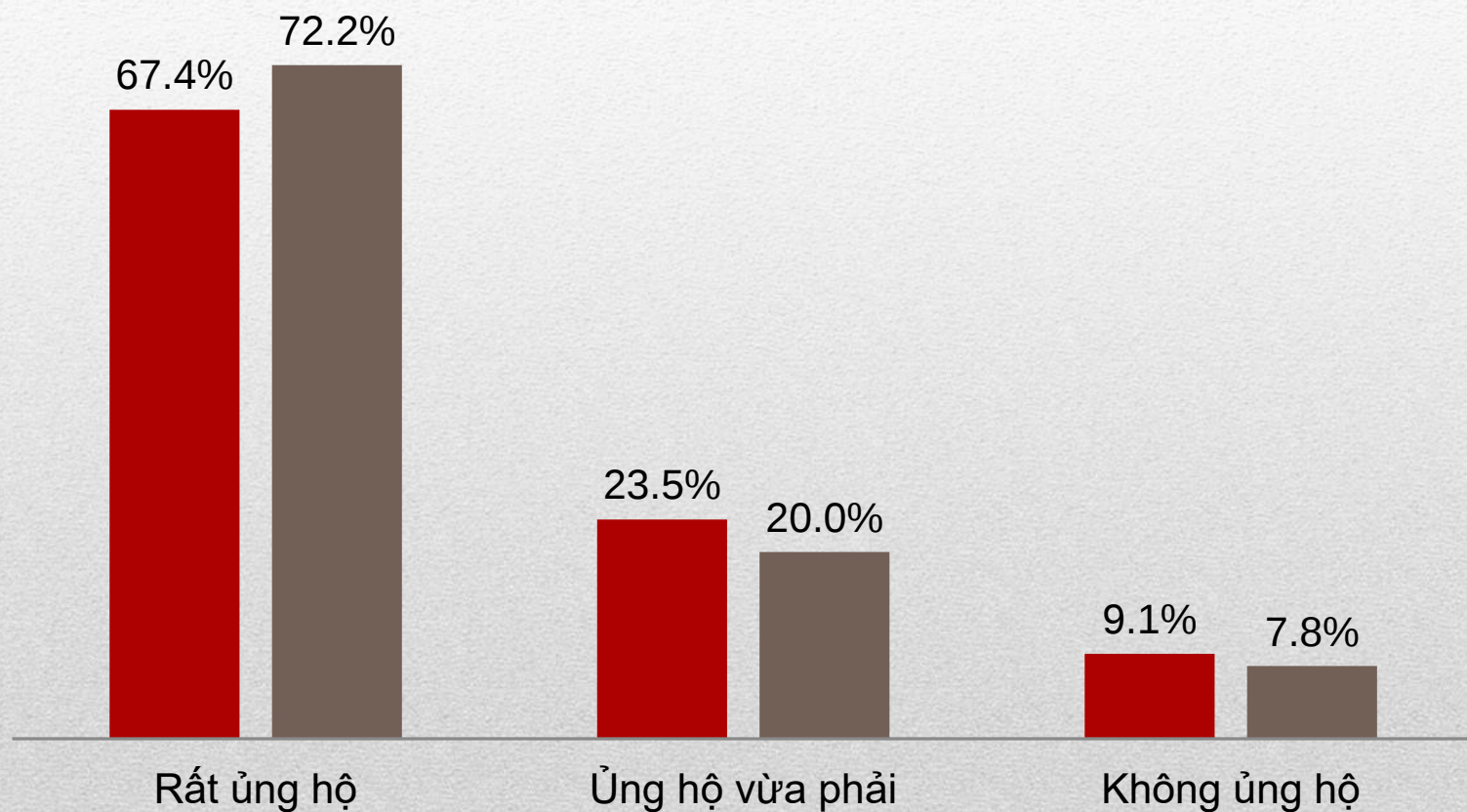
Thẩm phán tiếp cận các quyết định giám đốc thẩm của TANDTC

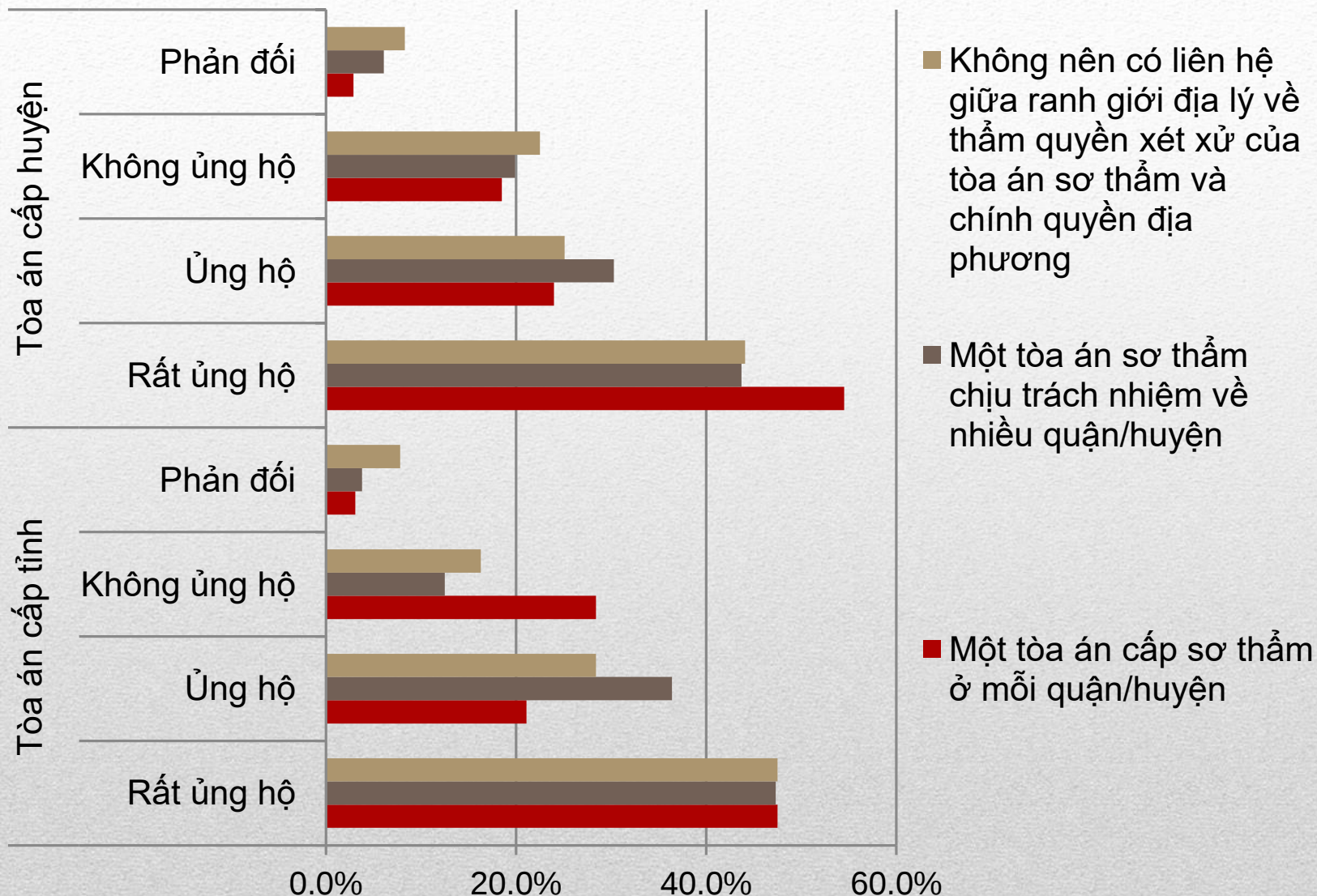
Cải cách tư pháp

Quan điểm của Thẩm phán về sử dụng bản án để giải thích luật hoặc TANDTC có nhiệm vụ giải thích luật

■ Tòa án cấp tỉnh ■ Tòa án cấp huyện

Cải cách tư pháp

Quan điểm về phương án tòa khu vực

CHÂN THÀNH CẢM ƠN
